

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

NACRT

**Z A K O N
O PRIJEVOZU OPASNIH MATERIJA**

Sarajevo, mart 2016. godine

Z A K O N

O PRIJEVOZU OPASNIH MATERIJIA

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1. ***(Predmet Zakona)***

Ovim zakonom uređuju se uvjeti za prijevoz opasnih materija u pojedinim oblastima prijevoza (cestovnom, željezničkom, zračnom saobraćaju i saobraćaju na unutrašnjim plovnim putevima), dužnosti pravnih i fizičkih lica koja sudjeluju u prijevozu opasnih materija, uvjeti za ambalažu i vozila, uvjeti za imenovanje savjetnika za sigurnost, poslovi organa uprave u vezi s prijevozom opasnih materija i uvjeti za provođenje osposobljavanja lica koja sudjeluju u prijevozu ili u rukovanju opasnim materijama, nadzor nad provođenjem zakona i druga pitanja koja se odnose na prijevoz opasnih materija na/preko teritorije Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Član 2. ***(Subjekti prijevoza)***

(1) Prijevoz opasnih materija na teritoriji Federacije mogu vršiti preduzeća i druga pravna lica (u daljnjem tekstu: pravna lica) i fizička lica – preduzetnici (u daljnjem tekstu: fizička lica), čija registrirana djelatnost obuhvata prijevoz opasnih materija u cestovnom, željezničkom i zračnom saobraćaju i saobraćaju unutrašnjim plovnim putevima, a koji se vrši pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom i ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

(2) U toku prijevoza opasnih materija ili obavljanja određenih radnji u vezi s tim prijevozom iz stava (1) ovog člana, pravna i fizička lica su dužna svaku radnju s opasnim materijama obavljati tako da se preduzimaju preventivne i zaštitne mjere kojima se osigurava zaštita života i zdravlja ljudi, zaštita od zagađivanja životne sredine i materijalnih dobara i radi sigurnosti saobraćaja.

Član 3. ***(Izuzeci od primjene Zakona)***

(1) Odredbe ovog zakona ne odnose se na prijevoz opasnih materija koje za svoje potrebe obavljaju vlastitim prijevoznim sredstvima:

- a) Oružane snage Bosne i Hercegovine koje prijevoz opasnih materija za svoje potrebe vrše prema Pravilniku o načinu prijevoza opasnih materija u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 2/14);
- b) međunarodni vojni savezi, međunarodne vojne organizacije ili oružane snage drugih država, koji su ugovorom vezani sa Bosnom i Hercegovinom;
- c) policijske, sigurnosne i obavještajne strukture Bosne i Hercegovine;
- d) policijske snage organa unutrašnjih poslova Federacije i kantona;
- e) snage civilne zaštite prilikom provođenja mjera zaštite od neeksplozivnih ubojitih sredstava.

(2) Propis o načinu prijevoza opasnih materija koji za svoje potrebe obavljaju organi iz stava (1) tačka d) ovog člana donosi federalni ministar unutrašnjih poslova (u daljnjem tekstu: federalni ministar), a za snage civilne zaštite iz tačke e) ovog člana primjenjuje se propis iz člana 96. tačka b) ovog zakona.

(3) Odredbe ovog zakona ne odnose se na promet opasnih materija koje su izuzete od primjene utvrđene u ugovoru iz člana 6. tačka a) ovog zakona, a odnose se na određene količine i namjene utvrđene u tom ugovoru, i to izuzeća koja se odnose na namjenu prijevoza, prijevoz gasova, prijevoz tekućih goriva, prijevoz materija koje su upakovane u ograničenim količinama, prijevoz prazne neočišćene ambalaže i prijevoz količina materije koje se prevoze u prijevoznoj jedinici, kao i druge materije izuzete po osnovu ugovora iz člana 6. tač. b. do f. ovog zakona.

(4) Svi poslovi u vezi sa prijevozom opasnih materija klase 7 iz člana 4. ovog zakona (radioaktivne materije) obavljaju se u skladu sa Zakonom o radijacijskoj i nuklearnoj sigurnosti u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj 88/07) i podzakonskim propisima koji se donose na osnovu tog zakona.

(5) Svi poslovi u vezi sa prijevozom opasne materije iz klase 1, člana 4. ovog zakona, a koje su navedene u tački PN1 do tačke PN2 Liste roba Posebne namjene („Službeni glasnik BiH“, broj 40/10), obavljaju se u skladu sa Zakonom o kontroli kretanja oružja i vojne opreme („Službeni glasnik BiH“, broj 53/09 - u daljnjem tekstu: Zakon o kontroli oružja) i podzakonskim propisima koji su doneseni na osnovu Zakona o kontroli oružja i odredbama ovog zakona za pitanja koja nisu regulirana Zakonom o kontroli oružja.

(6) Državni organi, pravna i fizička lica sa teritorije Federacije koji se bave poslovima prometa radioaktivnim materijama dužni su ostvarivati neposrednu saradnju sa Državnom regulatornom agencijom za radijacijsku i nuklearnu sigurnost (u daljnjem tekstu: Državna regulatorna agencija).

Član 4. **(Vrste opasnih materija)**

(1) Pod opasnim materijama, u smislu ovog zakona, smatraju se:

- a) klasa 1 - eksplozivne materije i predmeti s eksplozivnim materijama;
- b) klasa 2 - gasovi (zbijeni gasovi, gasovi pretvoreni u tečnost i gasovi rastvoreni pod pritiskom);
- c) klasa 3 - zapaljive tečne materije;
- d) klasa 4.1 - zapaljive čvrste materije, samoreagirajuće materije i desenzitizirane eksplozivne čvrste materije;
- e) klasa 4.2 - samozapaljive materije;

- f) klasa 4.3 - materije koje u dodiru sa vodom razvijaju zapaljive gasove;
- g) klasa 5.1 - oksidirajuće materije;
- h) klasa 5.2 - organski peroksidi;
- i) klasa 6.1 - otrovne materije;
- j) klasa 6.2 - zagađujuće (infektivne) i zarazne materije;
- k) klasa 7 - radioaktivne materije;
- l) klasa 8 - korozivne (nagrizajuće) materije;
- m) klasa 9 - ostale opasne materije.

(2) Opasne materije iz stava (1) ovog člana razvrstane su u klase, u skladu s međunarodnim ugovorom iz člana 6. tačka a) ovog zakona.

(3) Bliži pojam, sadržaj i definicije opasnih materija iz stava (1) ovog člana te njihova klasifikacija i razvrstavanje u ambalažnu grupu vrši se u skladu sa međunarodnim ugovorom iz stava (2) ovog člana.

Član 5. ***(Prijevoz opasnih materija klase 3)***

Radi zaštite života i zdravlja ljudi, životne sredine, materijalnih dobara i sigurnosti saobraćaja, prijevoz opasnih materija klase 3, koji se odnose na naftu i naftne derivate na teritoriji Federacije do rafinerije i naftnih skladišta (terminala) vrši se željezničkim saobraćajem, a od naftnih skladišta (terminala) do krajnjeg kupca (stanica za snabdijevanje gorivom motornih vozila) cestovnim saobraćajem, osim ako je ugovorima iz člana 6. ovog zakona drugačije određeno.

Član 6. ***(Međunarodni ugovori)***

Na prijevoz opasnih materija, pored odredbi ovog zakona, istovremeno se primjenjuju i odredbe sljedećih međunarodnih ugovora kojima se uređuju pitanja prijevoza opasnih materija i to:

a) na prijevoz opasnih materija u cestovnom saobraćaju primjenjuje se Evropski sporazum o međunarodnom cestovnom prijevozu opasnih materija (*European Agreement concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Road – ADR*), Ženeva, septembar 1957. godine, uključujući i aneks A i B te izmjene i dopune;

b) na prijevoz opasnih materija u željezničkom saobraćaju primjenjuje se *Zakon o potvrđivanju Protokola od 3. juna 1999. godine s izmjenama, Konvencija o međunarodnom željezničkom prijevozu (Convention concerning the International Carriage by Rail – COTIF), od 9. maja 1980. godine (Protokol iz 1999.) i Konvencija o međunarodnom željezničkom prijevozu (COTIF) od 9. maja 1989. godine u verziji*

Protokola o izmjenama od 3. juna 1999. godine sa pripadajućim dodacima - Dodatak C (Pravilnik o međunarodnom željezničkom prijevozu opasnih materija (Regulation concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Rail – RID);

c) na prijevoz opasnih materija unutrašnjim plovnim putevima primjenjuje se: Evropski sporazum o međunarodnom prijevozu opasnih materija unutrašnjim plovnim putevima (*European Agreement Concerning the International Carriage of Dangerous Goods by Inland Waterways – ADN*), Ženeva, maj 2000. godine, uključujući odgovarajuće anekse te izmjene i dopune;

d) na prijevoz opasnih materija u pomorskom saobraćaju primjenjuje se:

1) Međunarodna konvencija za zaštitu života na moru (*The International Convention for the Safety of Life at Sea – SOLAS, 1972.*), sa pripadajućim izmjenama i dopunama i, prema potrebi, i sljedeći međunarodni akti i to:

2) Međunarodni pomorski kodeks za opasne materije (*The International Maritime Dangerous Goods Code – IMDG Code*) sa pripadajućim izmjenama i dopunama (svi brodovi bez obzira na vrstu i veličinu);

3) Međunarodni kodeks za sigurnosne procedure za prijevoz opasnih materija u rasutom stanju (*The Code of Safe Practice for Solid Bulk Cargoes - BC Code*) sa pripadajućim izmjenama i dopunama;

4) Međunarodni kodeks za gradnju i opremanje brodova za prijevoz ukapljenih gasova (*The International Code for the Construction and Equipment of Ships Carrying Liquefied Gases in Bulk – IGC Code*) sa pripadajućim izmjenama i dopunama;

5) Međunarodni kodeks za gradnju i opremanje brodova za prijevoz opasnih hemikalija u rasutom stanju (*The International Code for the Construction and Equipment of Ships carrying Dangerous Chemicals in Bulk – IBC Code*) sa pripadajućim izmjenama i dopunama;

6) Kodeks za gradnju i opremanje brodova za prijevoz opasnih hemikalija u rasutom stanju (*The Code for the Construction and Equipment of Ships Carrying Dangerous Chemicals in Bulk – BCH Code*) sa pripadajućim izmjenama i dopunama;

7) Međunarodni kodeks za siguran prijevoz brodovima pakiranog osiromašenog nuklearnog goriva, plutonija i visokoradioaktivnih otpada (*The International Code for the Safe Carriage of Packaged Irradiated Nuclear Fuel, Plutonium and High-Level Radioactive Wastes on board Ships – INF Code*) sa pripadajućim izmjenama i dopunama;

8) Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađenja koja uzrokuju brodovi (*The International Convention for the Prevention of Pollution from Ships, 1973.*), izmijenjena Protokolom iz 1978. (*MARPOL 73/78*), sa pripadajućim izmjenama i dopunama;

e) na prijevoz opasnih materija zračnim putem primjenjuje se:

1) Aneks 18 Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu (*Convention on International Civil Aviation*);

2) Tehničke instrukcije Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo za siguran transport opasnih materija zrakom (*International Civil Aviation Organisation –*

ICAO *Technical Instructions for the Safe Transport of Dangerous Goods by Air*) te izmjenama i dopunama;

3) Uputstvo za postupanje u slučaju opasnosti za avionske nezgode koje su povezane s opasnim materijama (ICAO Doc. 9481 *Emergency response guidance for Aircraft Incidents Involving Dangerous Goods*);

4) IATA *Dangerous Goods Regulations* (IATA *Trening knjigama i regulativom*)

f) na prijevoz opasnih materija u poštanskom saobraćaju primjenjuju se propisi Svjetskog poštanskog saveza (*Universal Postal Union*).

Član 7.

(Značenje pojmova koji se koriste u Zakonu)

(1) Pojedini pojmovi, koji se koriste u ovom zakonu, imaju sljedeća značenja:

a) *opasne materije* predstavljaju materije utvrđene u članu 4. ovog zakona, a koje po svojim osobinama mogu u toku proizvodnje, rukovanja, prijevoza, skladištenja ili upotrebe ugroziti zdravlje ljudi, izazvati zagađenje životne sredine ili nanijeti materijalnu štetu imovini;

b) *vozilo* je svako motorno vozilo namijenjeno za upotrebu na cesti, koje ima najmanje četiri kotača i maksimalno projektiranu brzinu od 25 km/h, te njegove prikolice, s izuzetkom vozila koja se kreću šinama, pokretnim uređajima te poljoprivredni i šumski traktori koji u toku prijevoza opasnih materija ne voze brzinom većom od 40 km/h;

c) *ambalaža* je svaka jedinica izrađena, provjerena i odobrena prema ugovorima iz člana 6. ovog zakona, namijenjena za pakovanje ili punjenje opasnih materija (kutije, bačve, vreće, kanisteri, kombinirana ambalaža, posude, cisterne i ostale jedinice ambalaže);

d) *pakovanje* je jedinica ambalaže u koju je izvršeno pakovanje ili punjenje opasne materije i koja je na taj način kao cjelina spremna za prijevoz sa znakovima upozorenja, natpisima, oznakama i naljepnicama te ukoliko nisu prekoračeni limiti po pakovanju ili brutokilaži;

e) *punitelj* je stručno lice koje preuzima opasne materije u tečnom, gasovitom, praškastom ili rasutom stanju i puni u predviđene prostore vozila koja služe za prijevoz opasnih materija, odnosno koji priprema tako napunjene teretne prostore i vozila za prijevoz;

f) *pakiratelj* je stručno lice koje pakuje, puni ili priprema pakovanje opasne materije za prijevoz;

g) *utovaritelj* je stručno lice koje vrši utovar opasne materije u prijevozno sredstvo (vozilo i dr.) namijenjeno za prijevoz opasne materije;

h) *organizator prijevoza* je svako fizičko ili pravno lice koje organizira prijevoz opasnih materija ili obavlja kao organizator druge usluge koje se odnose na prijevoz opasnih materija;

i) *pošiljalac* je lice koje predaje opasne materije na prijevoz i koje je u ugovoru o prijevozu, odnosno u dokumentu o prijevozu navedeno kao pošiljalac;

j) *prijevoznik* je pravno ili fizičko lice koje obavlja prijevoz opasnih materija i koje je u ugovoru o prijevozu, odnosno u dokumentu o prijevozu, navedeno kao prijevoznik;

k) primalac je lice koje preuzima opasne materije i koje je u ugovoru o prijevozu, odnosno u dokumentu o prijevozu navedeno kao primalac;

l) plovilo je bilo koje plovilo za plovidbu unutrašnjim plovnim putevima ili pomorsko vozilo;

m) savjetnik za sigurnost je lice koje ima međunarodno priznati certifikat o stručnoj osposobljenosti kao dokaz da je osposobljen da primijeni važeće međunarodne propise o prijevozu opasnih materija na odgovarajuće vidove prijevoza opasnih materija;

n) nadzor je svaka provjera, pregled ili drugi postupak koji ima za cilj da se utvrdi da li se provode sve sigurnosne mjere propisane za prijevoz opasnih materija koje vrše nadležni organi određeni ovim zakonom;

o) vozač je lice koje rukuje i upravlja prijevoznim sredstvom koje se koristi za prijevoz opasnih materija u cestovnom saobraćaju;

p) vagon je željezničko vozilo bez vlastitog pogona, koje se vozi na svojim vlastitim kotačima na željezničkim prugama te se upotrebljava za prijevoz tereta.

(2) Ostali izrazi i pojmovi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju isto značenje kao i u ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

Član 8.

(Donošenje rješenja i drugih akata)

Postupci koji se vode po ovom zakonu, po zahtjevu stranke ili po službenoj dužnosti, radi utvrđivanja činjeničnog stanja i donošenja rješenja ili drugih akata, provode se po odredbama Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/98 i 48/99), osim u pitanjima u kojima je ovim zakonom i ugovorima iz člana 6. ovog zakona drukčije određeno.

II - PRAVA I DUŽNOSTI ORGANA UPRAVE FEDERACIJE I KANTONA

Član 9.

(Federalni i kantonalni organi uprave u postupku provođenja ovog zakona)

Osnovni nosioci provođenja ovog zakona, podzakonskih propisa i međunarodnih ugovora iz člana 6. ovog zakona u oblasti prijevoza opasnih materija na/preko teritorije Federacije su federalni i kantonalni organi uprave prema poslovima utvrđenim u čl. 10. do 14. ovog zakona, osim ako je ovim zakonom drugačije određeno.

Član 10.

(Poslovi federalnih ministarstava i federalnih uprava u vezi s prijevozom opasnih materija)

Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova - Federalno ministarstvo unutarnjih poslova (u daljnjem tekstu: Federalni MUP), Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije, Federalno ministarstvo zdravstva te Federalna uprava za inspeksijske poslove, u oblasti prijevoza opasnih materija, obavljaju sljedeće poslove:

a) provode utvrđenu politiku i osiguravaju izvršenje ovog zakona i međunarodnih ugovora iz člana 6. ovog zakona u pitanjima koja su ovim zakonom stavljena u poslove tih organa uprave;

b) donose podzakonske propise ili učestvuju u donošenju tih propisa sa drugim federalnim ministarstvima za koja su ovlaštena ovim zakonom i osiguravaju izvršavanje tih propisa;

c) odlučuju o davanju odobrenja ili drugih akata, koja su ovim zakonom stavljena u poslove tih organa uprave;

d) vrše inspeksijski nadzor, u skladu s ovim zakonom;

e) rješavaju po žalbama koje se izjave na prvostepena rješenja koja donose odgovarajuća kantonalna ministarstava iz pojedinih oblasti ili ovlaštena pravna lica, u skladu s ovim zakonom;

f) ostvaruju odgovarajuću međusobnu saradnju i koordinaciju u rješavanju pitanja od zajedničkog interesa u oblasti prijevoza opasnih materija na teritoriji Federacije i pružaju međusobnu potrebnu stručnu i drugu pomoć;

g) najmanje jednom godišnje, a prema potrebi i češće, informiraju Vladu Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije) o stanju i problemima prijevoza opasnih materija na teritoriji Federacije i primjeni propisa u pitanjima iz svoje nadležnosti, a mogu podnijeti i zajednički izvještaj ili informaciju;

h) obavljaju i druge poslove u oblasti prijevoza opasnih materija na/preko teritorije Federacije koji su ovim zakonom stavljeni u nadležnost tih ministarstava.

Član 11.

(Dodatni poslovi Federalnog MUP-a)

Federalni MUP, pored poslova iz člana 10. ovog zakona, obavlja i sljedeće poslove:

a) ostvaruje odgovarajuću saradnju sa kantonalnim ministarstvima unutrašnjih poslova u pitanjima koja su ovim zakonom stavljena u njihovu nadležnost radi pravilnog obavljanja tih poslova i pružanja stručne i druge pomoći,

b) ostvaruje odgovarajuću saradnju sa Ministarstvom sigurnosti i nadležnim organom unutrašnjih poslova Republike Srpske u rješavanju pitanja od zajedničkog interesa u oblasti prijevoza opasnih materija na/preko teritorije Federacije.

Član 12.

(Poslovi Federalne uprave civilne zaštite u vezi s prijevozom opasnih materija)

(1) Federalna uprava civilne zaštite učestvuje u svim aktivnostima na pronalaženju i prikupljanju opasnih materija i njihovoj zaštiti kada dođe do gubitka ili nestanka opasne materije ili kada u toku prijevoza dođe do ispadanja ili prosipanja opasne materije sa ciljem da se te materije pronađu, prikupe i smjeste na određena sigurna mjesta i provodi sve aktivnosti i mjere na sprečavanju štetnih posljedica po ljude, okoliš i materijalna dobra, što se vrši u skladu sa čl. 56. i 57. ovog zakona. Učešće u tim aktivnostima vrši se putem angažiranja odgovarajućih snaga i sredstava civilne zaštite (jedinice i službe) kojima raspolaže uprava.

(2) U izvršavanju zadataka iz stava (1) ovog člana dužne su da se angažiraju i kantonalne uprave civilne zaštite i općinske i gradske službe civilne zaštite koje će angažirati odgovarajuće snage i sredstva civilne zaštite kojima uprava, odnosno služba raspolaže (jedinice i službe).

(3) Jedinice i službe civilne zaštite iz st. (1) i (2) ovog člana poslove iz svoje nadležnosti obavljaju prema ovlaštenjima koja su utvrđena u propisima iz oblasti civilne zaštite.

Član 13.

(Poslovi kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova u vezi s prijevozom opasnih materija)

Kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova - (policajska uprava ili policajska stanica) vrši kontrolu i praćenje prijevoza opasnih materija na području kantona, u skladu sa svojim ovlaštenjima koja su utvrđena ovim ili drugim zakonom, odlučuje o davanju odobrenja i drugih akata za koja je ovlašteno ovim zakonom, ostvaruje saradnju sa Federalnim MUP-om u pitanjima prijevoza opasnih materija i postupa po nalogima i uputama tog ministarstva, s tim da ostvaruje odgovarajuću saradnju i sa kantonalnim ministarstvom nadležnim za promet i komunikacije i drugim organima kantona koji učestvuju u prijevozu opasnih materija.

Član 14.

(Poslovi kantonalnog organa uprave nadležnog za promet i komunikacije u vezi s prijevozom opasnih materija)

Kantonalni organ uprave nadležan za promet i komunikacije, u oblasti prijevoza opasnih materija, obavlja sljedeće poslove:

a) u saradnji sa kantonalnim ministarstvom unutrašnjih poslova i kantonalnim ministarstvom nadležnim za prostorno uređenje određuje mjesta za parkiranje vozila koja prevoze opasne materije;

b) vodi evidencije o pravnim licima koja vrše ispitivanje vozila koja prevoze opasne materije i daje odobrenja da su ta vozila ispravna;

c) učestvuje u radu komisije koja vrši ispitivanje vozača i drugih lica ako je to zakonom ili drugim aktima određeno;

d) vrši i druge poslove iz oblasti prijevoza opasnih materija ako je to zakonom i podzakonskim aktima propisano.

III - SAVJETNIK ZA SIGURNOST I LICA KOJA VRŠE PRIJEVOZ ILI RUKOVANJE OPASNIM MATERIJAMA

1. Savjetnik za sigurnost

Član 15.

(Imenovanje savjetnika za sigurnost)

(1) Pravna i fizička lica koja imaju sjedište, odnosno prebivalište u Federaciji, čija djelatnost obuhvaća prijevoz opasnih materija cestom, zrakom, željeznicom ili u unutrašnjoj plovidbi te, u vezi s tim, vrše pakovanje, utovar, punjenje, prijevoz, pretovar i istovar opasnih materija ili druge poslove u vezi sa rukovanjem opasnih materija, moraju imati najmanje jednog savjetnika za sigurnost prijevoza opasnih materija (u daljnjem tekstu: savjetnik).

(2) Poslove savjetnika može obavljati lice koje je u radnom odnosu kod pravnog ili fizičkog lica iz stava (1) ovog člana, a koje može imati i druge poslove, kao i lice koje nije u radnom odnosu kod pravnog ili fizičkog lica iz stava (1) ovog člana, a angažiran je ugovorom za obavljanje poslova savjetnika.

(3) Savjetnik je dužan imati međunarodno priznati certifikat o profesionalnoj osposobljenosti za obavljanje poslova savjetnika, izdat od nadležnog organa ili institucije u Bosni i Hercegovini, odnosno Federaciji ili inozemstvu, u skladu s odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

(4) Pravno ili fizičko lice iz stava (1) ovog člana dužno je dostaviti Federalnom MUP-u i Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, kao i kantonalnom ministarstvu unutrašnjih poslova i kantonalnom ministarstvu nadležnom za promet i komunikacije podatke o savjetniku, u roku od 15 dana od dana njegovog imenovanja, odnosno od dana angažiranja po ugovoru za obavljanje poslova savjetnika.

Član 16.

(Poslovi savjetnika)

(1) Savjetnik je ovlašten da prati primjenu propisa u oblasti prijevoza opasnih materija i, u vezi s tim, nadgleda, provodi i usklađuje opće akte pravnog ili fizičkog lica i osigurava njihovu usklađenost s ovim zakonom i ugovorima iz člana 6. ovog zakona te obavlja druge poslove koji se utvrde u propisu iz člana 96. tačka a) ovog zakona.

(2) Savjetnik je odgovoran za pravilno i zakonito obavljanje poslova iz svoje nadležnosti.

(3) Savjetnik je dužan da izradi i pripremi opći akt kojim će se urediti pitanja u vezi s rukovanjem opasnih materija sa mjerama sigurnosti u pravnom ili fizičkom licu za koje vrši poslove savjetnika.

Član 17.
(Stručno osposobljavanje savjetnika i polaganje ispita)

(1) Savjetnik podliježe obavezi stručnog osposobljavanja radi sticanja certifikata o osposobljenosti za poslove savjetnika i polaganju ispita za sticanje tog certifikata, što će se bliže propisati propisom iz člana 96. tačka a) ovog zakona.

(2) Federalni MUP, u saradnji sa kantonalnim ministarstvima obrazovanja, donosi program stručnog osposobljavanja savjetnika i imenuje komisiju za polaganje ispita za sticanje certifikata o stručnoj osposobljenosti savjetnika.

(3) Program obuke i imenovanje komisije organi iz stava (2) ovog člana obavljaju u saradnji sa Federalnim ministarstvom za promet i komunikacije i Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije.

(4) Obavezi stručnog osposobljavanja i polaganja ispita iz stava (1) ovog člana ne podliježu lica koja su certifikat za savjetnika stekla u inozemstvu ili u Bosni i Hercegovini od ovlaštenih stranih lica u skladu s odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

(5) Stručna obuka i polaganje ispita za savjetnika za oblast prometa radioaktivnim materijama vrši se po propisima i u nadležnosti Državne regulatorne agencije.

2. Stručna obuka lica koja obavljaju prijevoz i rukovanje opasnim materijama

Član 18.
(Način obuke vozača i lica koja rukuju opasnim materijama)

(1) Opasne materije mogu da prevoze i da tim opasnim materijama rukuju samo lica koja su za to stručno osposobljena i koja su navršila 21 godinu života.

(2) Lica koja vrše prijevoz i lica koja učestvuju u rukovanju opasnim materijama moraju imati završenu stručnu obuku za obavljanje tih poslova, u zavisnosti od poslova radnog mjesta, i položiti ispit stručne obuke za obavljanje poslova vozača, odnosno za obavljanje poslova rukovanja opasnim materijama, što se vrši u skladu sa propisom iz člana 96. tačka a) ovog zakona.

(3) Stručna obuka lica iz stava (2) ovog člana vrši se po programu obuke koji se donosi na osnovu člana 17. st. (2) i (3) ovog zakona.

(4) Stručnu obuku po programu iz stava (3) ovog člana mogu obavljati pravna lica koja imaju potrebne materijalno-tehničke uvjete i stručne kadrove za obavljanje poslova iz programa obuke, u skladu s ugovorom iz člana 6. tačka a) ovog zakona, koja ovlaste:

- a) Federalno ministarstvo prometa i komunikacija, u saradnji sa Federalnim MUP-om i Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije - za opasne materije iz člana 4. stav (1), klase: 1, 2, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 5.2, 8 i 9 ovog zakona,
- b) Federalni zavod za javno zdravstvo, u saradnji sa Federalnim MUP-om, za opasne materije iz člana 4. stav (1), klase 6.1 i 6.2 ovog zakona.

(5) Stručna obuka vozača i lica koja rukuju radioaktivnim materijama vrši se po propisima i u nadležnosti Državne regulatorne agencije.

(6) Stručna obuka rukovalaca prijevoznih sredstava (aviona - zrakoplova i dr.) i lica koja rukuju opasnim materijama koje se prevoze zračnim prometom vrši se u skladu sa propisima koje donosi Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine.

Član 19.

(Komisija za ispit vozača, odnosno rukovanje opasnim materijama)

(1) Stručni ispit za vozača, odnosno stručni ispit za lica koja rukuju opasnim materijama iz člana 18. stav (4) tačka a) ovog zakona polaže se pred komisijom koju imenuje federalni ministar u saradnji sa federalnim ministrom prometa i komunikacija i federalnim ministrom energije, rudarstva i industrije, a za opasne materije iz člana 18. stav (4) tačka b) ovog zakona komisiju imenuje federalni ministar zdravstva u saradnji sa federalnim ministrom.

(2) Lice koje je završilo stručnu obuku i položilo stručni ispit pred komisijom iz stava (1) ovog člana dobija certifikat o stručnoj osposobljenosti za poslove vozača, odnosno za poslove rukovanja opasnim materijama, koju izdaje ta komisija.

(3) Certifikat o osposobljenosti vozača koji prevozi opasne materije važi pet godina i izdaje se na jednom od jezika u službenoj upotrebi u Federaciji i na engleskom ili francuskom ili njemačkom jeziku, ukoliko to nije drugačije određeno ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

(4) U zračnom saobraćaju, certifikat o osposobljenosti za prijevoz opasnih materija važi dvije godine, s tim da je lice kojem je istekao certifikat u roku od tri mjeseca od isteka tog certifikata obavezno izvršiti obnovu znanja u skladu s ugovorom iz člana 6. tačka e) ovog zakona i Pravilnikom o stručnom osposobljavanju lica na aerodromu („Službeni glasnik BiH“, br. 27/07 i 90/10).

IV - MJERE SIGURNOSTI KOJE SE ODNOSE

NA PRIJEVOZ SVIH VRSTA OPASNIH MATERIJIA

1. Ambalaža za opasne materije

Član 20.

(Dopuštena ambalaža)

Prijevoz opasnih materija može se obavljati samo ako su upakovane u odgovarajuću ambalažu koja ispunjava sljedeće uvjete i to:

- a) koja prema kvalitetu i izradi odgovara količini i posebnostima opasnih materija koje se u njoj prevoze;
- b) u kojoj je dopušten prijevoz opasnih materija, u skladu s odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona;

- c) koja je provjerena i odobrena, u skladu s odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona;
- d) koja ima znakove upozorenja, natpise, oznake i listice za označavanje opasnosti te druge podatke o opasnim materijama i ambalaži, u skladu s odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona.

Član 21. **(Odobrenje za ambalažu)**

(1) Proizvođač ambalaže za opasne materije dužan je pribaviti odobrenje za ambalažu koje izdaju sljedeći organi:

- a) za ambalažu za prijevoz tekućih zapaljivih tečnosti i gasova i cisterni koje su fiksno pričvršćene za vozila u cestovnom prijevozu - izdaje pravno lice koje odredi Federalno ministarstvo prometa i komunikacija,
- b) za ambalažu za prijevoz opasnih materija koja nije obuhvaćena odredbom stava (1) tačka a) ovog člana izdaje pravno lice koje odredi Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije.

(2) Pravna lica iz stava (1) ovog člana odobrenje mogu izdati samo za ambalažu koja zadovoljava uvjete utvrđene u odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona, što u postupku izdavanja odobrenja pravno lice mora da utvrdi.

(3) U odobrenju za ambalažu mora se odrediti način označavanja (kodiranja) koji mora odgovarati odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona. U tom odobrenju se mogu utvrditi i određena ograničenja za upotrebu ambalaže, ako su potrebna (posebni uvjeti, rok važenja odobrenja i sl.).

(4) Odobrenje iz stava (1) ovog člana izdaje se u obliku rješenja.

Član 22. **(Oduzimanje odobrenja za ambalažu)**

(1) Ako organ nadležan za nadzor utvrdi da ambalaža ne odgovara uvjetima predviđenim u ugovorima iz člana 6. ovog zakona, donosi rješenje kojim zabranjuje njenu upotrebu za prijevoz opasnih materija i o tome pismeno obavještava organ iz člana 21. stav (1) ovog zakona koji je nadležan za tu ambalažu.

(2) Kada nadležni organ primi to obavještenje, dužan je odmah po službenoj dužnosti pokrenuti postupak za oduzimanje odobrenja za ambalažu iz stava (1) ovog člana, što se vrši donošenjem rješenja.

Član 23. **(Uvjeti za izradu ambalaže)**

(1) Posude, cisterne, kontejneri i druga vrsta ambalaže za prijevoz opasnih materija moraju biti izrađeni u skladu s ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

(2) Ako se opasne materije prevoze u posudama od lomljivog materijala ili neotporne plastične mase, posude moraju da se smjeste u zaštitnu ambalažu (natpakete) i osiguraju materijalom (polimernim granulama i sl.) za popunjavanje praznog prostora radi sprečavanja loma posude pri normalnim uvjetima prijevoza.

(3) Materijal (apsorbirajući materijal i sl.) za popunjavanje praznog prostora mora da bude podešen prema prirodi opasne materije, a naročito mora da bude podoban da upije tečnu opasnu materiju ili tečnost koju može da ispušta opasna materija.

Član 24. ***(Ambalaža za tečne opasne materije)***

Posude za prijevoz tečne opasne materije ili opasne materije potopljene u neku tečnost i posude za prijevoz rastvora opasne materije, kao i njihovi zatvarači moraju da budu takvi da izdrže unutrašnji pritisak pri promjenama temperatura koje materije mogu da postignu prilikom prijevoza, vodeći računa o potrebnom praznom prostoru za širenje tečnosti.

Član 25. ***(Materijal za izradu ambalaže)***

Materijal za izradu ambalaže za prijevoz opasnih materija iz člana 4. ovog zakona bira se u skladu s odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona, koje se odnose na ambalaže.

Član 26. ***(Smještaj boca u prijevozno sredstvo)***

(1) Boce u kojima se prevoze tečne opasne materije pakuju se, odnosno stavljaju u palete prilikom prijevoza u vertikalnom ili horizontalnom položaju.

(2) Niske boce sa prečnikom većim od 30 cm u kojima se prevozi tečni naftni gas mogu se pakovati, odnosno stavljati u vozilo za prijevoz i prevoziti bez paleta, pri čemu stranice prostora u kojem se stavljaju boce nisu niže od četiri petine visine boce i prostor prijevoznog sredstva je u potpunosti popunjen, a ukoliko nije, boce se moraju osigurati od prevrtanja.

(3) Ako su boce pakirane ili smještene u paletu u vertikalnom položaju, moraju da budu osigurane od kotrljanja ili pomjeranja, a ako su pakirane, odnosno smještene u palete u vertikalnom položaju ili široke boce bez paleta – moraju se osigurati od prevrtanja.

Član 27. ***(Označavanje ambalaža oznakama opasnosti)***

(1) Ambalaža/paketi u kojima se prevoze opasne materije moraju da budu na vidljivom mjestu označeni odgovarajućom naljepnicom koja označava vrstu opasnosti i naljepnicom koja označava način rukovanja pošiljkom, što se vrši u skladu s ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

(2) Ambalaža/paketi sa posudama izrađenim od lomljivog materijala moraju da budu označeni listicama (naljepnicom FRAGILE - LOMLJIVO) kojima se označava lomljivost posude, a po potrebi (vrsta opasne materije, odnosno agregatno stanje opasne materije) i položaj ambalaže/paketa pri prijevozu.

Član 28.
(Postupak sa praznim posudama)

(1) Prazne neočišćene posude u kojima su se nalazile opasne materije moraju da budu zatvorene i označene na isti način kao da su napunjene opasnom materijom.

(2) Vozilo, voz, avion i drugo prijevozno sredstvo kojima se prevoze posude iz stava (1) ovog člana moraju da budu označena na isti način kao i vozilo, voz, avion i drugo prijevozno sredstvo kojima se prevoze posude napunjene opasnom materijom.

Član 29.
(Prijevoz prazne neočišćene ambalaže)

Za prijevoz praznih neočišćenih posuda, boca ili druge ambalaže u kojima su se nalazile opasne materije primjenjuju se odgovarajuće odredbe ugovora iz člana 6. ovog zakona.

2. Dužnosti pravnih i fizičkih lica koji su učesnici u prijevozu opasnih materija

Član 30.
(Vrste radnji u prijevozu opasnih materija)

Pravna i fizička lica koja su učesnici u prijevozu opasnih materija mogu biti: pošiljalac, pakiratelj, punitelj, vlasnik ili korisnik sredstava za prijevoz (vozila, cisterni i sl.), utovaritelj, prijevoznik i primatelj opasne materije.

Lica iz stava (1) ovog člana u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti imaju dužnosti utvrđene u čl. 31. do 37. i drugim odredbama ovog zakona, kao i dužnosti utvrđene u ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

Član 31.
(Dužnosti pošiljaoca)

Pošiljalac može predati opasne materije na prijevoz pod uvjetom da je prijevoz te materije dopušten, da je izdato odobrenje za prijevoz opasne materije, da je upakovana ili punjena u odgovarajuću ambalažu, da su osigurani uvjeti za način prijevoza, utovara, rukovanja, čuvanja, čišćenja i drugi uvjeti iz ugovora iz člana 6. ovog zakona i da su prijevozniku, odnosno vozaču koji rukuje i upravlja sredstvom prijevoza za prijevoz uručene predviđene isprave za prijevoz opasnih materija iz člana 51. ovog zakona, odgovarajuće listice opasnosti koje se odnose na opasnu materiju koja se prevozi i primijeniti druge mjere sigurnosti koje su utvrđene u ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

Član 32.
(Dužnosti pakiratelja)

Pakiratelj je dužan pakiranje opasne materije vršiti na propisani način i pri tome poštovati znakove opasnosti, natpise i druge oznake koje se odnose na označavanje vrste opasnosti kod pripreme pakovanja i poštovati druge mjere sigurnosti predviđene u ugovorima iz člana 6. ovog zakona, koje se odnose na pakovanje opasnih materija.

Član 33.
(Dužnosti punitelja)

(1) Punitelj opasnih materija za prijevoz je dužan da punjenje obavlja samo na mjestu (prostoru) koje je posebno određeno i odobreno za punjenje, da prije punjenja provjeri da li su sredstva za prijevoz namijenjena za prijevoz opasnih materija i njihova oprema očišćeni i tehnički ispravni, da se prijevozna sredstva pune samo opasnom materijom koja se može prevoziti tim prijevoznim sredstvima, da se punjenje obavlja do propisanog nivoa, odnosno dopuštene mase punjenja po litri zapremine, da po završetku punjenja provjeri da na vanjskoj i unutrašnjoj strani prijevoznog sredstva ne postoje ostaci opasne materije, ukloniti stare naljepnice i oznake opasnosti i da poštuje druge mjere sigurnosti utvrđene u ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

(2) Mjesta (prostore) iz stava (1) ovog člana, kao i mjesta (prostore) iz čl.: 35., 37. i 38. ovog zakona koja služe za punjenje, utovar ili istovar opasnih materija određuje kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova u saradnji sa kantonalnom upravom civilne zaštite u skladu s odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona.

Član 34.
(Dužnosti vlasnika ili korisnika vozila, voza, aviona)

Vlasnik ili korisnik vozila, voza, aviona ili drugog prijevoznog sredstva za prijevoz opasnih materija (vozila, cisterne i dr.) dužan je osigurati da sredstvo za prijevoz bude izrađeno, opremljeno i označeno propisanim oznakama upozorenja, natpisima i drugim podacima o opasnim materijama i vozilu, da ima certifikat o ispravnosti vozila za prijevoz opasne materije, da sredstva za prijevoz i opremu održava u ispravnom stanju, da osigura potrebne provjere ispravnosti kod popravki ili prepravki prijevoznog sredstva i provodi druge mjere sigurnosti utvrđene u ugovorima iz člana 6. ovog zakona koje se odnose na prijevozna sredstva, kao i opremu za vozilo prema tim ugovorima.

Član 35.
(Dužnosti utovaritelja)

Utovaritelj opasnih materija za prijevoz dužan je utovar obavljati kada se utvrdi da su ispunjeni svi uvjeti iz člana 31. ovog zakona, da poštuje zabrane o utovaru i obaveznom razdvajanju opasnih materija, da se utovar vrši samo na mjestu (prostoru) koje je određeno i opremljeno za utovar i da primjenjuje druge mjere sigurnosti utvrđene u ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

Član 36.
(Dužnosti prijevoznika)

(1) Prijevoznik opasne materije je dužan prije i u toku prijevoza opasne materije preduzimati preventivne i sigurnosne mjere kojima se stvaraju uvjeti za siguran prijevoz, odnosno uvjeti za zaštitu života i zdravlja ljudi, životne sredine i materijalnih dobara.

(2) Radi postizanja zaštite iz stava (1) ovog člana, prijevoznik je dužan preduzimati sljedeće mjere: da su ispunjeni uvjeti iz čl. 31. do 35. ovog zakona, da se radi o namjenskom vozilu, da je tehnički ispravno i da je pravilno natovareno i opterećeno, da posjeduje dokaz o osiguranju iz stava (3) ovog člana i da primjenjuje druge mjere sigurnosti utvrđene u odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

(3) Prijevoznik opasne materije dužan je izvršiti osiguranje opasne materije kod osiguravajućeg društva za slučaj štete prema trećim licima ili prema životnoj sredini, osim kada se prijevoz opasne materije vrši željeznicom, kada za slučaj štete odgovara pošiljalac opasne materije ili drugo lice koje je u ugovoru o prijevozu opasne materije navedeno da odgovara za nastalu štetu prema trećim licima ili prema životnoj sredini.

Član 37.
(Dužnosti primaoca)

Primalac opasne materije dužan je materiju preuzeti u što kraćem roku i izvršiti njen istovar na propisan način, samo na mjestu (prostor) koje je određeno i opremljeno za istovar opasne materije, izvršiti čišćenje vozila i teretnog prostora i sa vozila ukloniti znakove upozorenja, natpise i druge oznake i provoditi i druge mjere sigurnosti predviđene odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona, koje se odnose na istovar opasne materije

3. Utovar i istovar opasne materije

Član 38.
(Mjesta utovara ili istovara opasne materije)

(1) Utovar ili istovar opasnih materija (utovar, utakanje, pretovar, pretakanje, istovar, istakanje, čuvanje i druge vrste rukovanja u vezi s utovarom ili istovarom) može se vršiti samo na posebno određenim mjestima na kojima se ne ugrožavaju život i zdravlje ljudi, životna sredina ili materijalna dobra, odnosno sigurnost saobraćaja, s tim što se utovar vrši prema članu 35., a istovar prema članu 37. ovog zakona.

(2) Mjesta na kojima se obavljaju radnje iz stava (1) ovog člana moraju biti osigurana propisanim uređajima i opremom te na odgovarajući način osigurana i na vidljivom mjestu označena oznakama opasnosti.

Član 39.
(Mjesta utovara ili istovara na željeznici ili luci ili zračnoj luci - aerodromu)

Mjesta utovara ili istovara opasne materije na željezničkim stanicama, u lukama i pristaništima (pomorska i riječna) i zračnim lukama - aerodromima određuje Federalno

ministarstvo pometa i komunikacija u saradnji sa Federalnim MUP-om i federalnim ministarstvima nadležnim za poslove zdravstva, građenja i zaštite životne sredine.

Član 40.
(Zabrane za neovlaštena lica)

Neovlaštenim licima zabranjen je pristup mjestima na kojima se obavljaju radnje iz čl. 38. i 39. ovog zakona koja neposredno ne učestvuju u utovaru ili istovaru opasnih materija.

Član 41.
(Zabrane kod utovara, istovara i pretovara)

Na mjestu na kome se vrši utovar, istovar i pretovar eksplozivnih materija i opasnih materija koje imaju svojstvo zapaljivosti, zabranjeno je:

- a) držanje materija i uređaja koji mogu izazvati požar ili omogućiti njegovo širenje;
- b) držanje otvorenog plamena ili rad s otvorenim plamenom (zavarivanje i sl.);
- c) pušenje i upotreba sredstava za paljenje (šibice, upaljači za cigarete i sl.);
- d) upotreba uređaja ili sredstva koji imaju ložište;
- e) raditi alatom ili drugim uređajima koji iskre;
- f) postavljanje nadzemnih električnih vodova bez obzira na napon;
- g) pokretanje motora vozila, osim u slučajevima kako je propisano odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona.

Član 42.
(Vrijeme i vremenski uvjeti utovara, istovara i pretovara)

(1) Utovar, istovar i pretovar opasnih materija vrši se, po pravilu, danju.

(2) Ako se utovar, istovar i pretovar opasnih materija vrši noću, na mjestu utovara, istovara i pretovara mora biti vještačko osvjetljenje (električno i dr.), a električni uređaji izrađeni tako da ne mogu izazvati požar ili eksploziju u skladu s ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

(3) Utovar, istovar i pretovar opasnih materija ne može se vršiti za vrijeme elementarnih nepogoda i drugih nesreća koje ugrožavaju sigurno obavljanje tih radnji.

Član 43.
(Uređaji i oprema za utovar, istovar i pretovar)

(1) Uređaji i oprema za utovar, istovar i pretovar opasnih materija moraju biti ispravni, tako da je isključena svaka mogućnost curenja, odnosno isticanja ili prosipanja opasne materije.

(2) Lice koje rukuje uređajima iz stava (1) ovog člana prije utovara, istovara i pretovara mora provjeriti da li su ti uređaji ispravni, pa ih upotrebljavati tek nakon provjere.

(3) Mjesto na kojem se vrši utovar ili istovar eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova i drugih opasnih materija koje imaju svojstvo zapaljivosti, mora biti osigurano aparatima ili drugim uređajima za gašenje požara u skladu s ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

Član 44.

(Uređaj i oprema za utovar ili istovar opasne materije, klase 4.3)

(1) Zatvoreni prostor u kome se vrši utovar ili istovar opasnih materija, klase 4.3, mora biti osiguran najmanje jednim uređajem (aparat) za mjerenje koncentracije zapaljivih gasova u zraku.

(2) Uređaji iz stava (1) ovog člana moraju biti redovno pregledani i baždareni u laboratorijama ovlaštenih od Instituta za standardizaciju Bosne i Hercegovine.

(3) Vlasnik uređaja iz stava (1) ovog člana mora voditi odgovarajuću evidenciju o redovnim pregledima i baždarenjima tih uređaja.

Član 45.

(Kontrola uređaja i opreme za utovar ili istovar)

Pravno ili fizičko lice koje vrši utovar ili istovar opasnih materija dužno je kontrolirati ispravnost uređaja i električnih instalacija na mjestima na kojima se vrši utovar ili istovar opasnih materija i organizirati fizičku zaštitu tih mjesta u skladu sa Zakonom o agencijama i unutrašnjoj službi za zaštitu ljudi i imovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 78/08 i 67/13) i starati se o ispravnosti tehničkih uređaja, opreme i drugih sredstava za zaštitu od požara i eksplozija te o tome voditi odgovarajuću evidenciju.

Član 46.

(Uvjeti za početak utovara i radnje poslije istovara)

(1) Utovar opasnih materija ne može započeti ukoliko nisu ispunjeni svi uvjeti propisani u članu 35. ovog zakona i odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona.

(2) Nakon istovara opasnih materija, a prije utovara opasne materije drugog sadržaja ili karakteristika, prijevozno sredstvo mora biti očišćeno (vozilo i teretni prostor) u skladu sa članom 33. ovog zakona.

Član 47.

(Zaštitne mjere u toku utovara, istovara ili pretovara)

U toku utovara, istovara ili pretovara opasnih materija primjenjuju se odgovarajuće zaštitne mjere u skladu s odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona.

4. Prijevoz opasne materije

Član 48.

(Dužnosti pošiljaoca opasne materije na prijevoz)

(1) Pošiljalac opasnu materiju može dati na prijevoz kada ispunjava uvjete iz člana 31. ovog zakona i prijevozniku (vozaču) preda ispravu o prijevozu i uputstvo o posebnim mjerama sigurnosti koje se pri prijevozu opasne materije moraju preduzeti. Isprava i uputstvo se izdaju za svaku pošiljku opasne materije.

(2) Ispravu o prijevozu i uputstvo iz stava (1) ovog člana pošiljalac opasne materije izdaje na obrascu koji je utvrđen u propisu iz člana 95. tačka a) ovog zakona.

(3) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana isprava o prijevozu opasne materije ne izdaje se ako tovarni list ili druga odgovarajuća isprava o prijevozu sadrži sve podatke o opasnoj materiji predviđene na obrascu iz stava (2) ovog člana.

Član 49.

(Prijevoz opasnih materija blizu škola ili predškolskih ustanova)

(1) Prilikom prijevoza opasnih materija u blizini škola i predškolskih ustanova ili u najmanjoj udaljenosti 200 metara od škole, odnosno predškolskih ustanova, prijevoznik je dužan da obavijesti policiju na čijem području se nalaze škole ili predškolske ustanove u čijoj će se blizini prevoziti opasna materija, a policija će, ukoliko ocijeni da je potrebno, obavijestiti ovlašteno lice škole ili predškolske ustanove o vremenu i vrsti prijevoza opasne materije.

(2) Prijevoznik je dužan da u slučajevima iz stava (1) ovog člana, odnosno kada postoji mogućnost da će prijevozom opasne materije na određenom području ugroziti zdravlje ljudi i životnu sredinu, izvorište pitke vode i u drugim slučajevima, koristiti druge (alternativne) pravce za prijevoz opasnih materija, koje utvrdi Komisija iz člana 91. ovog zakona.

Član 50.

(Isprava o prijevozu za inozemstvo)

(1) Isprava o prijevozu opasne materije koja se upućuje u inozemstvo mora da bude napisana na jednom od službenih jezika u Federaciji i jednom stranom jeziku (engleski ili njemački ili francuski).

(2) Za opasnu materiju koja se uvozi iz inozemstva u Federaciju isprava o prijevozu opasne materije mora da bude napisana i na jednom od službenih jezika u Federaciji.

Član 51.

(Isprave koje mora imati lice koje upravlja prijevoznim sredstvom)

(1) Lice koje upravlja vozilom, vozom, avionom ili drugim prijevoznim sredstvom kojim se prevozi opasna materija dužno je da posjeduje ispravu i uputstvo iz člana 48. ovog zakona, certifikat o ispravnosti vozila, ako se prijevoz vrši vozilom, certifikat o

stručnoj osposobljenosti za upravljanje tim vozilom, odobrenje za prijevoz i odobrenje za nabavku opasnih materija u slučajevima propisanim ovim zakonom, a na zahtjev ovlaštenog službenog lica dužno je pokazati na uvid sve te isprave i odobrenja.

(2) Lice koje upravlja vozilom, vozom, avionom ili drugim prijevoznim sredstvom kojim se prevozi opasna materija dužno je da na ispravi o prijevozu opasne materije svojim potpisom potvrdi prijem deklarirane opasne materije za prijevoz, s tim da tu ispravu potpisuje i lice koje predaje na prijevoz opasnu materiju.

Član 52.

(Uvjeti za vozilo kojim se prevozi opasna materija)

Prijevoz opasne materije može se obavljati samo vozilom, avionom, vozom, brodom i dr. koji ispunjavaju uvjete iz člana 34. ovog zakona i uvjete utvrđene u odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona.

Član 53.

(Međunarodni prijevoz i ograničenja u prijevozu)

(1) Prijevoz opasnih materija u međunarodnom prijevozu može se vršiti samo preko graničnih prijelaza koji su tehnički opremljeni i na kojima je organiziran nadzor za tu vrstu opasnih materija koja odredi nadležni organ Bosne i Hercegovine.

(2) Federalni MUP može, iz opravdanih razloga, privremeno zabraniti prijevoz pojedinih vrsta opasnih materija preko određenog područja, u određenom vremenskom razdoblju ili odrediti da se te materije prevoze samo određenom vrstom prijevoznih sredstava, o čemu se donosi rješenje.

(3) Izuzetno, u slučajevima neposredne opasnosti, i kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova može privremeno zabraniti prijevoz pojedinih vrsta opasnih materija preko područja za koje je nadležno, o čemu se donosi rješenje.

Član 54.

(Privremeno ili trajno odlaganje opasne materije)

(1) Federalni MUP, u saradnji sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija, Federalnim ministarstvom okoliša i turizma i Federalnim ministarstvom zdravlja, može rješenjem zabraniti privremeno ili trajno odlaganje opasnih materija inozemnog porijekla na teritoriji Federacije.

(2) Organi iz stava (1) ovog člana odlučuju o mjestima u kojima se mogu privremeno ili trajno odlagati domaće opasne materije na teritoriji Federacije, o čemu ti organi donose rješenje.

Član 55.

(Postupak u slučaju prijevoza opasne materije čiji je prijevoz zabranjen)

(1) Ukoliko tokom prijevoza prijevoznik ili lice koje upravlja prijevoznim sredstvom kojim se prevozi opasna materija utvrdi ili na drugi način sazna da prevozi opasnu materiju čiji je prijevoz zabranjen, dužan je odmah obustaviti daljnje prevoženje opasne

materije i o tome obavijestiti najbliže kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova (policijsku stanicu ili policijsku upravu) i pošiljaoca.

(2) Pošiljalac opasne materije iz stava (1) ovog člana dužan je odmah po primljenoj obavijesti o obustavljanju prijevoza preuzeti opasnu materiju i preduzeti odgovarajuće mjere sigurnosti da ne dođe do ugrožavanja života i zdravlja ljudi, životne sredine i materijalnih dobara i postupiti po naredbama ministarstva iz stava (1) ovog člana.

(3) Pored lica iz st. (1) i (2) ovog člana i druga lica koja učestvuju u prijevozu opasnih materija dužna su postupati u slučajevima iz st. (1) i (2) ovog člana i preduzimati potrebne mjere i radnje u skladu s odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

Član 56.

(Postupak u slučaju nestanka opasne materije)

U slučaju nestanka (gubitka) opasne materije tokom prijevoza, prijevoznik je dužan odmah po saznanju o njenom nestanku preduzeti sve što je nužno kako bi se izgubljena opasna materija pronašla i obavezno o gubitku te materije obavijestiti sljedeće organe:

- a) najbližu policijsku upravu ili policijsku stanicu kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova radi provođenja daljnje procedure na pronalasku opasne materije i nadležni inspekcijski organ, a po potrebi i javnost,
- b) nadležni organ civilne zaštite općine ili grada ili kantona ili Federacije putem operativnog centra civilne zaštite radi njihovog angažiranja na preduzimanju aktivnosti na pronalasku opasne materije i sprečavanja nastanka negativnih štetnih posljedica po ljude i životnu sredinu.

Član 57.

(Postupak sa materijom koja u toku prijevoza ispadne ili se prospe)

(1) Ukoliko su opasne materije ispale ili se prosule prilikom prijevoza, prijevoznik je dužan bez odlaganja preduzeti sve aktivnosti da se osigura, prikupi ili odstrani, odnosno smjesti opasna materija u za to određena mjesta ili te materije na drugi način učiniti bezopasnim te istovremeno obavezno obavijestiti organe iz člana 56. ovog zakona.

(2) Ako prijevoznik nije u mogućnosti ispale ili prosute opasne materije zbog kojih postoji opasnost od kontaminacije životne sredine prikupiti, odstraniti, smjestiti na određeno mjesto ili ih na drugi način neutralizirati, lice koje vrši prijevoz dužno je na vidljiv način označiti takvo mjesto i do dolaska ovlaštenih lica iz člana 56. ovog zakona spriječiti pristup tom mjestu licima i životinjama.

(3) U slučaju iz stava (2) ovog člana, kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova će pozvati pravno lice koje raspolaže tehničkim sredstvima za izvršenje takvog zadatka da to uradi na račun prijevoznika. To pravno lice je dužno postupiti po pozivu i izvršiti sanaciju terena na kome je došlo do prosipanja opasne materije u saradnji sa kantonalnom ili Federalnom upravom civilne zaštite.

(4) Mjesto za prikupljanje opasne materije iz stava (1) ovog člana (skladište) na području kantona određuje kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova u suradnji sa pravnom licem iz stava (3) ovog člana i kantonalnom upravom civilne zaštite, s tim da to mogu biti skladišta uređena i odobrena u skladu s odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona. U aktu o određivanju skladišta uređuju se i uvjeti korištenja skladišta sa vlasnikom skladišta, s tim da se ta skladišta mogu koristiti i za privremeno odlaganje oduzete opasne materije.

(5) Skladišta iz stava (4) ovog člana moraju biti specijalizirana za određenu vrstu opasne materije za koja su namijenjena, o čemu izdaje odobrenje nadležan organ zavisno od vrste opasne materije koja je predmet skladištenja.

(6) Federalno ministarstvo prometa i komunikacija utvrđuje spisak pravnih lica koja su osposobljena za obavljanje poslova iz stava (3) ovog člana, s adresama i telefonskim brojevima, koji se objavljuje u „Službenim novinama Federacije BiH“.

(7) Pored lica iz st. (1) i (2) ovog člana i druga lica koja učestvuju u prijevozu opasnih materija dužna su postupati u slučajevima iz st. (1) i (2) ovog člana te preduzimati potrebne mjere i radnje u skladu s odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

Član 58.

(Zabrana prijenosa opasne materije u prtljagu)

(1) Opasne materije ne mogu se predati niti primati na prijevoz kao prtljag niti unositi kao ručni prtljag, u skladu s odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona.

(2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana, u prtljagu se mogu prenositi aparati, uređaji, naprave i drugi slični predmeti koji sadrže minimalne količine opasne materije koje ne predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu, a služe za ličnu upotrebu (upaljači - osim upaljača „PLAVI PLAMEN“ ili „CIGARETA“, šibice - osim samozapaljivih, lakovi i sl.).

Član 59.

(Preusmjeravanje prijevoza opasnih materija)

(1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Komisije iz člana 91. ovog zakona može preusmjeriti prijevoz opasnih materija sa cestovnog na željeznički saobraćaj ili obrnuto, utvrditi zabranu prijevoza opasnih materija na određenom području (praznicima, vikendima, za vrijeme turističke sezone i dr.).

V - POSEBNE MJERE SIGURNOSTI ZA PRIJEVOZ ODREĐENIH VRSTA OPASNIH MATERIJIA

1. Eksplozivne materije

Član 60.

(Odobrenje za prijevoz eksplozivne materije)

(1) Za prijevoz eksplozivne materije klase 1 iz člana 4. ovog zakona potrebno je odobrenje. To odobrenje se izdaje na zahtjev organizatora prijevoza, pošiljaoca ili primaoca, a izdaje se u obliku rješenja.

(2) Odobrenje za prijevoz eksplozivne materije iz stava (1) ovog člana preko granice Bosne i Hercegovine i teritorije Federacije (uvoz, izvoz i tranzit) izdaje Federalni MUP, osim ako se radi o eksplozivnim materijama koje su navedene u tački PN1 do tačke PN2 Liste roba Posebne namjene ("Službeni glasnik BiH", broj 40/10), kada odobrenje za prijevoz tih materija (uvoz, izvoz i tranzit) izdaje Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine u skladu sa Zakonom o kontroli oružja.

(3) Organi iz stava (2) ovog člana dužni su odmah o izdatom odobrenju obavijestiti pisanim putem nadležne policijske agencije Bosne i Hercegovine i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova na pravcu kretanja prijevoza.

(4) Odobrenje za prijevoz eksplozivnih materija klase 1 iz člana 4. ovog zakona u unutrašnjem prijevozu u Federaciji izdaje kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova - policijska uprava ili policijska stanica u mjestu iz kojeg se upućuje eksplozivna materija.

(5) Kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova - policijska uprava ili policijska stanica dužna je odmah po izdavanju odobrenja iz stava (4) ovog člana o izdatom odobrenju obavijestiti pisanim putem ostala kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova na pravcu kretanja prijevoza i Federalni MUP.

Član 61.

(Posebne mjere sigurnosti)

(1) Kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova može, po potrebi, u odobrenju za prijevoz utvrditi i određene posebne mjere sigurnosti pri prijevozu eksplozivnih materija klase 1 iz člana 4. ovog zakona (pravac kretanja, pratnja pošiljaoca ili prijevoznika, pratnja policije i dr.).

(2) Ako su u odobrenju iz stava (1) ovog člana utvrđene posebne mjere sigurnosti u toku prijevoza određene eksplozivne materije klase 1 iz člana 4. ovog zakona, organ koji je utvrdio te mjere dužan je o tome obavijestiti pisanim putem kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova i kantonalna ministarstva nadležna za promet i komunikacije na pravcu prijevoza eksplozivne materije.

(3) Mjere sigurnosti iz stava (1) ovog člana može utvrditi i Federalni MUP kada ocijeni da su te mjere neophodne.

(4) Troškove provođenja posebnih mjera sigurnosti iz stava (1) ovog člana snosi podnosilac zahtjeva za izdavanje odobrenja za prijevoz.

Član 62.

(Uvoz ili izvoz eksplozivnih materija)

(1) Ako je ugovoren uvoz ili izvoz veće količine eksplozivne materije klase 1 iz člana 4. ovog zakona koja ne može da se preveze preko granice Bosne i Hercegovine jednim prijevoznim sredstvom niti istovremeno sa više prijevoznih sredstava, odobrenje za prijevoz može se izdati za cijelu količinu opasne materije klase 1. U tom slučaju prijevoz eksplozivne materije klase 1 vrši se sukcesivno, preko istog graničnog prijelaza i u roku koji ne može biti duži od tri mjeseca, ako nadležni organ Bosne i Hercegovine drugačije ne odredi.

(2) Zračnim putem, u putničkom avionu - zrakoplovu može da se prevozi samo eksploziv koji pripada klasi 1. potklasa 1. 4S.

2. Gasovi

Član 63.

(Posude za prijevoz gasova)

Posude namijenjene za prijevoz određenog gasa klase 2 iz člana 4. ovog zakona mogu se puniti na način utvrđen u odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona, s tim što se te posude mogu puniti i drugom vrstom gasa pod uvjetom da najmanji probni pritisak za taj gas ne bude veći od probnog pritiska za koji je posuda ispitana i da naziv gasa i najveća dozvoljena težina punjenja budu upisani na posudi, naljepnice o vrsti opasnosti i naljepnice o načinu rukovanja, uzimajući pritom u obzir odgovarajuće mjere sigurnosti koje zahtijevaju svojstva pojedinog gasa.

Član 64.

(Ventili za posude za prijevoz gasova)

Posude u kojima se prevoze gasovi moraju da budu snabdjevene ispravnim ventilima koji na tim posudama moraju da budu zaštićeni zaštitnom kapom ili zaštitnim prstenom i hermetički zatvoreni za vrijeme prijevoza.

Član 65.

(Način prijevoza posuda sa gasovima)

(1) Posude sa gasovima prevoze se, po pravilu, otvorenim prijevoznim sredstvom na kome tovar mora da bude zaštićen od štetnih atmosferskih uticaja, osim posuda koje su izrađene od materijala otpornog na atmosferske uticaje.

(2) Prijevoz posuda sa gasovima može da se obavlja zatvorenim prijevoznim sredstvom ako je osigurana ventilacija tovarnog prostora.

(3) Lica koja prevoze otrovne gasove (komprimirani gas potklase 2.1 koji u dodiru sa zrakom u određenom omjeru stvara zapaljivu smjesu, potklasa 2.2. kriogenične tečnosti koje pod izuzetno niskim temperaturama imaju opasnost isticanja gasa kroz ventil koji zbog nastale kondenzacije stvara paru i gasove opasne po njihovo zdravlje) moraju za vrijeme prijevoza imati odgovarajuću opremu za ličnu zaštitu.

(4) Ako se prijevoz pošiljke iz stava (3) ovog člana vrši zajedno sa životinjama, u tom slučaju pošiljka mora biti odvojena od životinja u poseban dio.

3. Zapaljive tečne materije i otrovne materije

Član 66.

(Posuda za prijevoz zapaljive tečne materije)

(1) Posude u kojima se prevoze zapaljive tečne materije moraju odgovarati tehničkim uvjetima za određenu vrstu zapaljivih tečnosti utvrđeni u odgovarajućem ugovoru iz člana 6. ovog zakona.

(2) Ako se zapaljive tečnosti prevoze u metalnim bačvama ili metalnim bocama, te bačve i boce moraju da budu izrađene prema standardu koji se primjenjuje u Federaciji, odnosno prema odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

Član 67.

(Odobrenje za prijevoz otrovne materije)

(1) Za prijevoz otrovnih materija preko granice Bosne i Hercegovine i teritorije Federacije potrebno je odobrenje koje izdaje Federalno ministarstvo zdravstva u saradnji sa Federalnim MUP-om.

(2) Za prijevoz otrovnih materija u unutrašnjem saobraćaju u Federaciji odobrenje izdaje kantonalni organ uprave nadležan za zdravstvo u saradnji sa kantonalnim ministarstvom unutrašnjih poslova u mjestu odakle se upućuje otrovna materija.

(3) Otrovne materije ne smiju se prevoziti u istom tovarnom prostoru sa posmrtnim ostacima, životinjama, životnim namirnicama, stočnom hranom, lijekovima i predmetima opće upotrebe koji podliježu zdravstvenom nadzoru.

(4) Odobrenje iz stava (2) ovog člana neće se izdati ako se otrovna materija ne nalazi na listi dozvoljenih otrovnih materija koju utvrđuje federalni ministar zdravstva u skladu sa propisom koji uređuje pitanje prometa otrovima i ako se uz zahtjev ne podnese dokaz da krajnji korisnik u Federaciji ispunjava uvjete za promet otrovnim materijama, u skladu sa posebnim zakonom koji uređuje pitanje prometa otrovima, a neće se izdati ni ako se prijevoz obavlja u suprotnosti s odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. ovog zakona.

(5) Zahtjev za izdavanje odobrenja iz st. (1) i (2) ovog člana podnosi pošiljalac ili primalac otrovne materije.

Član 68.

(Posebne mjere sigurnosti za prijevoz otrovnih materija)

(1) Organi nadležni za izdavanje odobrenja za prijevoz otrovnih materija iz člana 67. ovog zakona mogu, po potrebi, u tom odobrenju utvrditi i posebne mjere sigurnosti koje se preduzimaju u toku prijevoza za određene otrovne materije (pravac kretanja, pratnja pošiljaoca ili prijevoznika, pratnja policije ili zdravstveno-sanitarnog inspektora i dr.).

(2) Sastav, zadaci i oprema ekipe koju čini tehnička pratnja pošiljaoca ili prijevoznika pri prijevozu otrovnih materija uređuju se propisom iz člana 97. tačka b) ovog zakona.

(3) Troškove posebnih mjera sigurnosti iz stava (1) ovog člana snosi pošiljalac otrovne materije, ako ugovorom o prijevozu nije drugačije određeno.

Član 69.
***(Postupak u slučaju rasipanja ili oticanja
otrovne materije u toku prijevoza)***

(1) Ako u toku prijevoza otrovne materije dođe do rasipanja ili oticanja otrovne materije usljed havarije prijevoznog sredstva ili iz drugih razloga, pa zbog toga postoji opasnost od kontaminacije životne sredine, prijevoznik je dužan odmah bez odlaganja na vidljiv način označiti mjesto na kome je nastalo rasipanje otrovne materije i da o tome odmah obavijesti najbližu zdravstveno-sanitarnu inspekciju, organe iz člana 57. ovog zakona i da do dolaska tih organa spriječi pristup ljudima i životinjama tom mjestu.

(2) Pored lica iz stava (1) ovog člana i druga lica koja učestvuju u prijevozu opasnih materija dužna su postupati u slučajevima iz stava (1) ovog člana i da preuzmu potrebne mjere i radnje u skladu s odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

**VI - POSEBNE MJERE SIGURNOSTI ZA PRIJEVOZ OPASNIH MATERIJ
U POJEDINIM GRANAMA PRIJEVOZA**

1. Prijevoz u cestovnom saobraćaju

Član 70.

(Vozila koja mogu vršiti prijevoz u cestovnom saobraćaju)

(1) Prijevoz opasnih materija u cestovnom saobraćaju vrši se vozilima koja ispunjavaju uvjete utvrđene u odgovarajućim odredbama ovog zakona, drugim propisima i odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. tačka a) ovog zakona.

(2) Vozila kojima se vrši prijevoz opasnih materija u cestovnom saobraćaju moraju biti proizvedena i opremljena u skladu s odredbama ugovora iz člana 6. tačka a) ovog zakona i podliježu obavezi provjere ispunjavanja tehničkih i sigurnosnih uvjeta propisanih u odredbama tog ugovora.

(3) Ispitivanje tehničkih i sigurnosnih uvjeta za vozila iz stava (2) ovog člana obavlja stručno pravno lice koje na osnovu propisanih uvjeta ovlasti kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova u saradnji sa kantonalnim ministarstvom nadležnim za promet i komunikacije i ta se pravna lica objavljuju u „Službenim novinama Federacije BiH“.

(4) Za vozilo koje ispunjava propisane uvjete iz stava (2) ovog člana izdaje se certifikat sa rokom važnosti do jedne godine, koji mora biti napisan na jednom od jezika u službenoj upotrebi u Federaciji i na njemačkom ili engleskom ili francuskom jeziku.

Član 71. ***(Kontrolni pregled vozila)***

Kontrolni pregled vozila te ispitivanje i testiranje posuda za prijevoz opasne materije vrši se u skladu sa preporukama i rokovima utvrđenim u odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. tačka a) ovog zakona.

Član 72. ***(Zabrana prisustva lica u vozilu koja ne čine posadu vozila)***

U motornom vozilu kojim se prevoze opasne materije ne mogu se nalaziti druga lica osim posade vozila, a to su suvozač i pratilac ukoliko je to određeno ugovorom iz člana 6. tačka a) ovog zakona.

Član 73. ***(Zabrana držanja u vozilu materije koja može izazvati požar)***

(1) U vozilu kojim se prevoze opasne materije, osim pogonskog goriva i goriva za rad uređaja za dodatno grijanje kabine, ne mogu se držati materije koje mogu izazvati požar.

(2) Na vozilu natovarenom opasnim materijama (eksplozivne i zapaljive materije) ili cisternama koje su prevozile te materije, a nisu očišćene, ne mogu se vršiti popravke koje mogu, usljed iskrenja ili udara, izazvati požar ili eksploziju ili oštetiti ambalažu.

(3) U vozilu i u blizini vozila kojim se prevoze opasne materije iz člana 4. ovog zakona pušenje nije dozvoljeno.

Član 74. ***(Postupak u slučaju kvara vozila u toku prijevoza)***

(1) Motorno vozilo kojim se prevoze opasne materije može se kretati samo cestovnim pravcima i u vremenskom razdoblju određenom za kretanje takvih vozila i mogu se zaustavljati i parkirati samo na mjestima koja su određena i obilježena za tu vrstu vozila.

(2) Vozač motornog vozila koji je zbog kvara na vozilu, saobraćajne nesreće, utovara ili istovara ili iz drugog opravdanog razloga prinuđen da vozilo s opasnom materijom zaustavi na cesti ili na parking mjestu u naselju, dužan je preduzeti sve mjere kako zaustavljeno vozilo ne bi dovelo u opasnost druga vozila, a obavezno učesnike u saobraćaju upozoriti na opasnost, što se vrši na sljedeći način:

a) danju i noću – postavljanjem iza zaustavljenog vozila dva znaka kojima se označava motorno vozilo zaustavljeno na cesti;

b) noću i u vrijeme smanjene vidljivosti zbog atmosferskih ili drugih neprilika – postavljanjem odgovarajuće svjetiljke;

c) upućivanjem suvozača ili pratioca pošiljke da na udaljenosti od 100 do 150 m iza zaustavljenog vozila, danju – zastavicom za označavanje vozila kojim se prevoze opasne materije, a noću i u uvjetima slabe vidljivosti – svjetiljkom, upozorava vozače koji nailaze onom stranom ceste na kojoj se nalazi zaustavljeno vozilo da blagovremeno zaustave vozila ili smanje brzinu i da se pripreme za sigurno zaobilaženje zaustavljenog vozila.

(3) Znakovi i svjetiljke iz stava (2) ovog člana postavljaju se na udaljenosti od najmanje 50 m od vozila i to tako da budu vidljivi s udaljenosti od najmanje 150 m za vozače motornih vozila koja nailaze istom stranom ceste na kojoj se nalazi zaustavljeno vozilo, a u gradskom području na udaljenosti od najmanje 100 m.

(4) Kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova, u saradnji sa kantonalnim ministarstvom koje je nadležno za promet i komunikacije i za prostorno uređenje i zaštitu životne sredine, odredit će mjesta za zaustavljanje i parkiranje vozila iz stava (1) ovog člana, u skladu sa propisom iz člana 96. tačka g) ovog zakona.

2. Prijevoz u željezničkom saobraćaju

Član 75.

(Uvjeti za prijevoz opasne materije u željezničkom saobraćaju)

(1) Pošiljalac i primalac opasne materije može predati opasne materije na prijevoz u željezničkom saobraćaju ako su ispunjeni uvjeti propisani ovim zakonom i odgovarajućim ugovorima iz člana 6. tačka b) ovog zakona.

(2) Opasne materije se ne smiju prevoziti željezničkim vozilima u kojima se nalaze putnici niti se uvrštavati u vozove za prijevoz putnika.

(3) Fizičko lice (putnik) ne smije ponijeti sa sobom opasne materije, odnosno ne smije stavljati u ručni prtljag ili te materije predati kao prtljag niti utovariti vozilo s opasnim materijama na voz ako nisu ispunjeni uvjeti utvrđeni u ugovoru iz člana 6. tačka b) ovog zakona.

Član 76.

(Obaveze Javnog preduzeća Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine i drugih željezničkih operatera)

(1) Javno preduzeće Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno drugi željeznički operateri koji pružaju usluge prijevoza roba, odnosno prijevoza putnika željeznicom u skladu sa Zakonom o željeznicama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 26/04 i 37/04) dužni su osigurati čuvanje opasnih materija koje prevoze i to od vremena (momenta) prijema do vremena (momenta) isporuke opasne materije.

(2) Željezničkim vozilima natovarenim opasnim materijama može se rukovati samo ako su prethodno poduzete odgovarajuće mjere sigurnosti.

(3) Javno poduzeće i operateri iz stava (1) ovog člana uređuju jedinstvene mjere sigurnosti pri rukovanju željezničkim vozilima iz stava (2) ovog člana u skladu s odgovarajućim ugovorima iz člana 6. tačka b) ovog zakona.

Član 77.

(Način uvrštavanja natovarenih željezničkih vozila u vozove)

(1) Željeznička vozila i cisterne natovarene opasnim materijama uvrštavaju se u vozove pod uvjetima i na način koji su utvrđeni jedinstvenim mjerama iz člana 76. stav (3) ovog zakona.

(2) Certifikat o utvrđivanju tehničke ispravnosti, ugradnje uređaja i opreme za prijevoz opasnih materija prema odredbama odgovarajućih ugovora iz člana 6. tačka b) ovog zakona za željeznička vozila izdaje pravno lice koje za to ovlasti Federalno ministarstvo prometa i komunikacija.

3. Prijevoz opasnih materija pomorskim i unutrašnjim plovnim putevima

Član 78.

(Mjere sigurnosti za pomorski i unutrašnji prijevoz)

Prijevoz opasnih materija pomorskim brodovima i plovilima na unutrašnjim plovnim putevima (jezerima i rijekama) vrši se u skladu sa mjerama sigurnosti za prijevoz opasnih materija propisanih ovim zakonom i odredbama ugovora iz člana 6. tač. c) i d) ovog zakona.

Član 79.

(Zimovanje natovarenih brodova)

Brodovi natovareni opasnim materijama mogu zimovati u zimovnicima samo ako se pritom mogu provesti sve mjere sigurnosti propisane za uskladištenje i čuvanje opasnih materija.

Član 80.

(Vrste brodova za prijevoz pomorskim putevima)

(1) Pomorskim plovnim putevima opasne materije mogu se prevoziti teretnim brodovima ili tankerima koji su za to namijenjeni ukoliko su ispunjeni svi uvjeti utvrđeni u ugovoru iz člana 6. tačka d) ovog zakona.

(2) Opasne materije mogu se prevoziti sa jedne na drugu obalu i skelama, s tim da se na skeli ne smiju nalaziti putnici.

Član 81.

(Zabrana pušenja i upotreba vatre)

Za vrijeme utovara, istovara, čišćenja ili provjetravanja broda, tankera ili potiskivača koji prevoze opasne materije, izvan prostorija za boravak posade, u skladu s odredbama ugovora iz člana 6. tač. c) i d) ovog zakona, nije dozvoljeno pušenje, upotreba vatre i drugih sredstava koja mogu izazvati iskrenje, požar ili eksploziju.

4. Prijevoz opasnih materija zračnim - aviosaobraćajem i poštanskim saobraćajem

Član 82.

(Način prijevoza u zračnom saobraćaju)

(1) Prijevoz opasnih materija u zračnom saobraćaju vrši se u skladu s odredbama ovog zakona, Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 39/09), ugovora iz člana 6. tačka e) ovog zakona i propisom iz stava (4) ovog člana.

(2) Prijevoz opasnih materija u zračnom saobraćaju vrši se putničkim i teretnim zrakoplovima - avionima u skladu s odredbama ugovora iz člana 6. tačka e) ovog zakona.

(3) Prijevoz opasnih materija u zračnom saobraćaju, u skladu sa propisima iz stava (1) ovog člana, osigurava Federalna direkcija za civilno zrakoplovstvo.

(4) Sva pitanja koja se odnose na prijevoz opasnih materija zračnim saobraćajem bliže se uređuju propisom iz člana 96. tačka i) ovog zakona.

Član 83.

(Način prijevoza u poštanskom saobraćaju)

Prijevoz opasnih materija u poštanskom saobraćaju vrši se u skladu s odredbama ovog zakona, Zakona o poštama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 33/05) i ugovorom iz člana 6. tačka f) ovog zakona.

Član 84.

(Zabrane za pismonosne pošiljke i pakete)

Zabranjeno je stavljati eksplozivne, zapaljive i druge opasne materije u pismonosne pošiljke i poštanske pakete i takve pošiljke i pakete primiti na prijevoz u poštanskom saobraćaju.

VII - UPRAVNI NADZOR NAD PROVOĐENJEM ZAKONA

Član 85.

(Nadležnost organa za upravni nadzor)

Nadzor nad provođenjem ovog zakona i podzakonskih propisa donesenih na osnovu ovog zakona provode federalna i kantonalna ministarstva iz čl.: 10., 13. i 14. ovog zakona, svaki u odnosu na pitanja koja su ovim zakonom stavljena u njihovu nadležnost.

Član 86.

(Nadležnost organa za inspekcijski nadzor)

(1) Inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog zakona i podzakonskih propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrše sljedeća ministarstva:

a) za prijevoz opasnih materija klase 1 iz člana 4. ovog zakona vrši Federalni MUP;

b) za prijevoz opasnih materija klase 6.1 i 6.2 iz člana 4. ovog zakona vrši Federalna uprava za inspekcijske poslove;

c) za prijevoz opasnih materija klase: 2, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1, 8 i 9 iz člana 4. ovog zakona vrše inspektori za zaštitu od požara iz kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova.

(2) Izuzetno, poslove inspekcijskog nadzora iz tačke c) stava (1) ovog člana mogu vršiti i inspektori za zaštitu od požara Federalnog MUP-a ukoliko se radi o složenijim pitanjima, kao i u slučajevima ako se opasna materija prevozi na području dva ili više kantona i u drugim slučajevima kada to zatraži kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova ili drugi zainteresirani pravni subjekt, kao i u slučaju prijevoza opasnih materija koje vrše pravna lica čiji je osnivač Federacija.

Član 87.

(Inspektori i obaveze pravnih i fizičkih lica)

(1) Inspekcijski nadzor vrše inspektori i druga ovlaštena lica (u daljnjem tekstu: inspektor) koja imaju potrebna posebna znanja iz oblasti opasnih materija, u odnosu na pitanja u kojima vrše inspekcijski nadzor.

(2) Sva pravna i fizička lica kod kojih se vrši inspekcijski nadzor dužna su dopustiti izvršenje nadzora i inspektorima omogućiti uvid u sve predmete koji se odnose na njihovo postupanje u provođenju propisanih mjera sigurnosti u toku prijevoza opasnih materija i da pokažu sve što podliježe nadzoru po ovom zakonu, podzakonskim propisima i ugovorima iz člana 6. ovog zakona i dati potrebna objašnjenja.

(3) Sva pravna i fizička lica iz člana 30. ovog zakona koja učestvuju u prijevozu opasnih materija, od pošiljaoca, prijevoznika do primaoca, dužna su postupiti po zahtjevu inspektora.

(4) Na zahtjev inspektora vozač je dužan omogućiti pregled opasnih materija, uzimanje potrebne količine uzorka opasnih materija za analizu, pregled vozila i pratećih dokumenata.

(5) Inspektor je dužan po izvršenom pregledu sačiniti zapisnik - kontrolni list, a njegovu kopiju uručiti vozaču.

(6) Ovlašteno službeno lice (policijski službenik), ukoliko utvrdi da prijevoznik nema kod sebe propisane isprave ili odobrenja iz člana 51. ovog zakona, naredit će prijevozniku da vozilo kojim se prevoze opasne materije parkira na za to određenom mjestu dok se ne osiguraju uvjeti za daljnji prijevoz, o čemu je dužan da obavijesti inspektora, te postupati po uputama inspektora. Troškovi koji nastanu zbog primjene tih mjera snosi prijevoznik, ako ugovorom o prijevozu nije drugačije određeno.

Član 88.
(Mjere za privremenu zabranu u toku prijevoza)

(1) Inspektor može, po potrebi, privremeno zabraniti daljnji nastavak prijevoza, odrediti mjere za otklanjanje nepravilnosti te primijeniti druge propisane mjere. Nedostaci se, po nalogu inspektora, otklanjaju na licu mjesta, ako se time ne ugrožavaju život i zdravlje ljudi, materijalna dobra i životna sredina.

(2) U slučaju kršenja odredbi o privremenoj zabrani prijevoza, odnosno izrečenih mjera, inspektor ima pravo spriječiti nastavak prijevoza na način da vozilo isključi iz prometa te ga na trošak prijevoznika zadrži na primjerenom, osiguranom mjestu.

(3) Ako inspektor utvrdi da pravno ili fizičko lice ne provodi propisane mjere sigurnosti u toku prijevoza opasnih materija ili utvrdi druge nepravilnosti, naređuje mjere koje treba preduzeti.

Član 89.
(Ovlaštenja inspektora)

(1) U vršenju neposrednog inspekcijskog nadzora, inspektori imaju sljedeća ovlaštenja:

- a) da narede da se utvrđene nepravilnosti otklone u određenom roku;
- b) da zabrane daljnji prijevoz ili rukovanje opasnim materijama licima koja nisu stručno osposobljena za prijevoz, odnosno za rukovanje opasnim materijama;
- c) da zabrane daljnji prijevoz vozilima koja ne posjeduju certifikat o ispunjavanju uvjeta za prijevoz pojedine vrste opasne materije;
- d) da privremeno zabrane obavljanje pojedinih radnji u vezi sa prijevozom opasnih materija (priprema za prijevoz, utovar, pretovar i istovar) ako u pogledu mjesta ili vremena za obavljanje te radnje nisu ispunjeni propisani uvjeti;
- e) da zabrane pravnom ili fizičkom licu prijevoz opasne materije ako utvrde da su u toku pripreme za prijevoz ili u toku prijevoza učinjeni teži propusti u pogledu preduzimanja mjera sigurnosti utvrđenih ovim zakonom i ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

(2) U rješenju kojim se nalaže zabrana iz stava (1) tač. b) do e) ovog člana žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

(3) Pravna i fizička lica koja su učesnici u prijevozu opasnih materija dužna su postupiti po rješenju inspektora donesena na osnovu stava (1) ovog člana u roku utvrđenom u rješenju.

Član 90.
(Obaveze pravnih i fizičkih lica)

Pravna i fizička lica koja obavljaju djelatnost prijevoza opasnih materija, kao i lica koja obavljaju pojedine radnje u vezi s tim prijevozom, dužna su organizirati i trajno obavljati kontrolu provođenja mjera sigurnosti, ispunjavanja uvjeta propisanih za

prijevoz opasnih materija i obavljanja radnji u vezi s tim prijevozom, u skladu s odredbama ovog zakona i ugovorima iz člana 6. ovog zakona.

VIII - KOMISIJA ZA NADZOR NAD PRIJEVOZOM OPASNIH MATERIJIA

Član 91.

(Osnivanje Komisije za nadzor nad prijevozom opasnih materija na teritoriji Federacije)

(1) Radi efikasnijeg strateškog upravljanja prijevozom opasnih materija i međuresorne koordinacije prijevoza opasnih materija na teritoriji Federacije uređene ovim zakonom, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine osniva Komisiju za nadzor nad prijevozom opasnih materija na teritoriji Federacije, koju čine odgovarajući stručnjaci iz federalnih ministarstava i drugih institucija i tijela koji imaju nadležnost u oblasti prijevoza opasnih materija prema ovom zakonu.

(2) Komisija iz stava (1) ovog člana imenuje se na prijedlog Federalnog MUP-a.

Član 92.

(Sastav Komisije)

(1) Komisiju iz člana 91. ovog zakona čine: predstavnici Federalnog MUP-a, Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, Federalnog ministarstva zdravstva, Federalnog ministarstva okoliša i turizma, preduzeće Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine, kantonalnih ministarstava unutrašnjih poslova i stručnjaci za opasne materije iz institucija koje se bave poslovima opasnih materija iz ovog zakona, kao i predstavnik Državne regulatorne agencije.

(2) U aktu o osnivanju Komisije utvrđuje se: njen sastav, nadležnost, način rada, finansiranje i druga pitanja važna za njenu organizaciju i način rada.

(3) Akt o osnivanju Komisije donosi Vlada Federacije na prijedlog Federalnog MUP-a u saradnji sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija.

(4) Administrativne poslove i uvjete rada Komisije osigurava Federalni MUP.

IX - EVIDENCIJE

Član 93.

(Evidencije odobrenja za prijevoz)

(1) Organi iz člana 60. ovog zakona koji su ovlašteni za izdavanje odobrenja za prijevoz opasnih materija vode evidenciju tih odobrenja. Evidencija se vodi u pisanom i elektronskom obliku.

(2) Centralni registar evidencija iz stava (1) ovog člana je u Federalnom MUP-u.

(3) Na prikupljanje, obradu, čuvanje, posredovanje i upotrebu podataka iz evidencija iz ovog člana primjenjuju se odredbe Zakona o zaštiti ličnih podataka („Službeni glasnik BiH”, br.: 49/06, 76/11 i 89/11).

Član 94.
***(Evidencije o uvjerenjima o osposobljenosti vozača
i imenovanih savjetnika)***

(1) Federalno ministarstvo prometa i komunikacija vodi evidenciju o izdatim uvjerenjima o osposobljenosti vozača za prijevoz opasnih materija u cestovnom saobraćaju i evidenciju o pravnim i fizičkim licima koja su imenovala savjetnike iz člana 15. ovog zakona.

(2) Podatke za evidencije iz stava (1) ovog člana dužna su dostavljati pravna lica koja su ovlaštena za osposobljavanje i stručnu provjeru znanja vozača, odnosno pravna lica koja su imenovala savjetnike.

X - PODZAKONSKI PROPISI

Član 95.
(Propisi koje donosi Federalni MUP)

Federalni MUP donosi:

a) propis o obliku i sadržaju obrasca isprave za prijevoz opasnih materija i uputstva o posebnim mjerama sigurnosti za vrijeme prijevoza opasne materije, u saradnji sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija;

b) propis o sadržaju zahtjeva i dokumentacije potrebne za dobijanje odobrenja za prijevoz opasnih materija u saradnji sa Federalnim ministarstvom prometa i komunikacija;

c) propis o načinu provođenja inspekcijskog nadzora u cestovnom prijevozu, način sticanja posebnog znanja iz oblasti prijevoza opasnih materija, ovlaštenjima lica za provođenje nadzora, obaveze lica koja učestvuju u prijevozu, obrascu sadržaja zapisnika, postupku i mjerama koje se nalažu u slučaju uočenih nedostataka, u saradnji sa Federalnom upravom za inspekcijske poslove;

d) propise o obliku i sadržaju evidencija o izdatim odobrenjima za prijevoz opasnih materija.

Član 96.
(Propisi koje donosi Federalno ministarstvo prometa i komunikacija)

Federalno ministarstvo prometa i komunikacija donosi:

a) propis o načinu i postupku stručnog osposobljavanja, programu obuke i načinu polaganja ispita za sticanje sertifikata savjetnika, vozača motornih vozila i lica koja rukuju opasnim materijama, poslovima savjetnika i vođenju evidencije o savjetnicima, kao i uvjetima koje moraju ispunjavati pravna lica koja vrše stručno osposobljavanje

savjetnika, vozača motornih vozila kojima se prevoze opasne materije i lica koja rukuju tim materijama u skladu sa međunarodnim ugovorima iz člana 6. ovog zakona u saradnji sa Federalnim MUP-om i Federalnim ministarstvom energije, rudarstva i industrije;

b) propis o uvjetima i načinu prijevoza neeksplozivnih i minskoeksplozivnih ubojitih sredstava i eksplozivnih materija za njihovo uništavanje na teritoriji Federacije, u saradnji sa Federalnim MUP-om i Federalnom upravom civilne zaštite;

c) program stručne obuke u skladu s odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona i uvjete i način polaganja ispita vozača i stručni ispit za lica koja vrše rukovanje opasnim materijama, sadržaj certifikata za opasne materije iz člana 18. stav (4) tačka a) ovog zakona;

d) propis o uvjetima za sticanje ovlaštenja za obavljanje poslova ispitivanja tehničkih i sigurnosnih uvjeta za cestovna vozila za prijevoz opasnih materija te obrazac, uvjete i postupak izdavanja certifikata kojim se potvrđuje da vozilo ispunjava propisane uvjete za prijevoz opasnih materija u skladu s odredbama ugovora iz člana 6. tačka a) ovog zakona;

e) propis o načinu i uvjetima prijevoza opasnih materija po pojedinim oblastima prijevoza, usklađen s odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona u saradnji sa Federalnim MUP-om;

f) propis o kontrolnim ispitivanjima vozila, o ispitivanjima i testiranju posuda za prijevoz opasne materije i uvjetima koje moraju ispunjavati u skladu s odredbama ugovora iz člana 6. tačka a) ovog zakona;

g) propis o određivanju cestovnih pravaca za prijevoz opasnih materija, kao i režim i vrijeme kretanja za odgovarajuću klasu opasnih materija te uvjete za određivanje mjesta za zaustavljanje i parkiranje vozila sa pripadajućom opremom i signalizacijom za odgovarajuće klase opasnih materija, u saradnji sa Federalnim MUP-om;

h) propis o sadržaju i načinu vođenja evidencije o izdatim uvjerenjima o osposobljenosti vozača za prijevoz opasnih materija u cestovnom saobraćaju i evidencije pravnih i fizičkih lica koja su imenovala savjetnike;

i) propis o svim pitanjima koja se odnose na prijevoz opasnih materija u zračnom saobraćaju.

Član 97.

(Propisi koje donosi Federalno ministarstvo zdravstva)

(1) Federalno ministarstvo zdravstva donosi:

a) program stručne obuke u skladu s odgovarajućim ugovorima iz člana 6. ovog zakona i uvjete i način polaganja ispita vozača i stručni ispit za lica koja rukuju opasnim materijama te sadržaj certifikata za opasne materije iz člana 18. stav (4) tačka b) ovog zakona,

b) propis o sastavu, zadacima i opremi ekipe koju čine tehnička pratnja pošiljaoca ili prijevoznika pri prijevozu otrovnih materija.

XI - KAZNE NE ODREDBE

Član 98.

(Novčana kazna i prekršaji za pravno lice)

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 50.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice koje je registrirano za obavljanje djelatnosti:

a) ako pri prijevozu opasnih materija ne preduzima preventivne i zaštitne mjere kojima se osigurava zaštita života i zdravlja ljudi, zaštita od zagađivanja čovjekove sredine i materijalnih dobara i radi sigurnosti saobraćaja (član 2. stav (2));

b) ako nije imenovalo savjetnika prema članu 15. st. (1) i (2) ovog zakona;

c) ako ambalaža u kojoj prevozi opasnu materiju ne odgovara propisanim uvjetima (član 20.);

d) ako proizvodi ambalažu za opasne materije, a nije pribavio predviđeno odobrenje (član 21. stav (1));

e) ako izda odobrenje za izradu ambalaže za opasne materije, a nisu ispunjeni propisani uvjeti (član 21. stav (2));

f) ako opasnu materiju utovara ili istovara na mjestima koja nisu posebno određena za tu namjenu (član 33. stav (2));

g) ako ne osigura opasnu materiju za slučaj štete prouzročene trećem licu zbog smrti, povrede tijela ili narušavanja zdravlja, oštećenja ili uništenja stvari ili zagađenja životne sredine tokom prijevoza (član 36. stav (3));

h) ako na željezničkoj stanici, u luci i pristaništu ili u zračnoj luci vrši utovar ili istovar opasnih materija izvan mjesta koje je odredio nadležni organ (član 39.);

i) ako mjesto na kome se vrši utovar ili istovar opasne materije klase 1 ili zapaljivih tečnosti i gasova i drugih opasnih materija ne osigura aparatima ili drugim uređajima za gašenje požara (član 43. stav (3));

j) ako u zatvorenom prostoru u kome se vrši utovar ili istovar opasnih materija klase 4.3 ne postavi aparat za mjerenje koncentracije zapaljivih gasova u zraku ili redovno ne vrši pregled i baždarenje tog aparata te o tome ne vodi evidenciju (član 44.);

k) ako prevozi opasne materije vozilom, avionom, vozom, brodom i dr. koja nisu tehnički ispravna ili izrađena, opremljena i obilježena u skladu sa propisanim standardima (član 52.);

l) ako opasnu materiju preda ili primi na prijevoz kao prtljag, osim aparata, naprava i drugih sličnih predmeta koji sadrže minimalne količine opasnih materija koje ne predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu, a služe za ličnu upotrebu (upaljači – osim upaljača „PLAVI PLAMEN“ ili „CIGARETA“, šibice - osim samozapaljivih, lakovi i sl.) - član 58.;

m) ako prevozi opasnu materiju klase 1 bez odobrenja nadležnog organa (član 60.);

n) ako ne poduzme posebne mjere sigurnosti prilikom prijevoza određene opasne materije klase 1 koje je propisao nadležni organ (član 61. stav (1));

o) ako opasne materije prevozi motornim vozilom koje ne ispunjava tehničke uvjete za prijevoz određene opasne materije (član 70. st. (1) i (2));

p) ako opasnu materiju predaje na prijevoz u željezničkom prometu suprotno odredbama člana 75. stav (1) ovog zakona;

r) ako od momenta prijema do momenta isporuke ne osigura čuvanje opasne materije koju prevozi (član 76. stav (1));

s) ako opasnu materiju prevozi teretnim brodovima suprotno odredbama člana 78. ovog zakona;

t) ako opasnu materiju prevozi zrakoplovom suprotno odredbama člana 82. ovog zakona;

u) ako opasnu materiju stavi u poštanski promet suprotno odredbama člana 83. ovog zakona;

v) ako ne dopusti izvršenje nadzora ili ne postupi po naloženim mjerama ovlaštenog lica iz člana 87. st.: (2), (3) i (4) ovog zakona;

z) ako ne organizira ili ne vrši kontrolu nad provedbom mjera i ispunjavanjem uvjeta za prijevoz opasnih materija i vršenje radnji u vezi s tim prijevozom (član 90.).

(2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 500,00 KM do 15.000,00 KM odgovorno lice u pravnom licu.

Član 99.

(Novčana kazna i prekršaji za pravno ili fizičko lice)

(1) Novčanom kaznom od 5.000,00 KM do 20.000,00 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice koje je registrirano za obavljanje djelatnosti:

a) ako pri prijevozu opasnih materija ne preduzima preventivne i zaštitne mjere kojima se osigurava zaštita života i zdravlja ljudi, zaštita od zagađivanja čovjekove sredine i materijalnih dobara i radi sigurnosti saobraćaja (član 2. stav (2));

b) ako nije imenovalo savjetnika prema članu 15. st. (1) i (2) ovog zakona;

c) ako ambalaža u kojoj prevozi opasnu materiju ne odgovara propisanim uvjetima (član 20.);

d) ako proizvodi ambalažu za opasne materije, a nije pribavio predviđeno odobrenje (član 21. stav (1));

e) ako izda odobrenje za izradu ambalaže za opasne materije, a nisu ispunjeni propisani uvjeti (član 21. stav (2));

f) ako opasnu materiju utovara ili istovara na mjestima koja nisu posebno određena za tu namjenu (član 33. stav (2));

g) ako ne osigura opasnu materiju za slučaj štete pricinjene trećem licu zbog smrti, povrede tijela ili narušavanja zdravlja, oštećenja ili uništenja stvari ili zagađenja životne sredine tokom prijevoza (član 36. stav (3));

h) ako na željezničkoj stanici, u luci i pristaništu ili u zračnoj luci vrši utovar ili istovar opasnih materija izvan mjesta koje je odredio nadležni organ (član 39.);

i) ako mjesto na kome se vrši utovar ili istovar opasne materije klase 1 ili zapaljivih tečnosti i gasova i drugih opasnih materija ne osigura aparatima ili drugim uređajima za gašenje požara (član 43. stav (3));

j) ako u zatvorenom prostoru u kome se vrši utovar ili istovar opasnih materija klase 4.3 ne postavi aparat za mjerenje koncentracije zapaljivih gasova u zraku ili redovno ne vrši pregled i baždarenje tog aparata te o tome ne vodi evidenciju (član 44.);

k) ako prevozi opasne materije vozilima koja nisu tehnički ispravna ili izrađena, opremljena i obilježena u skladu sa propisanim standardima (član 52.);

l) ako opasnu materiju preda ili primi na prijevoz kao prtljag, osim aparata, naprava i drugih sličnih predmeta koji sadrže minimalne količine opasnih materija koje ne predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi i životnu sredinu, a služe za ličnu upotrebu (upaljači – osim upaljača „PLAVI PLAMEN“ ili „CIGARETA“, šibice - osim samozapaljivih, lakovi i sl.) - član 58.;

m) ako prevozi opasnu materiju klase 1 bez odobrenja nadležnog organa (član 60.);

n) ako ne poduzme posebne mjere sigurnosti prilikom prijevoza određene opasne materije klase 1 koje je propisao nadležni organ (član 61. stav (1));

o) ako opasne materije prevozi motornim vozilom koje ne ispunjava tehničke uvjete za prijevoz određene opasne materije (član 70. st. (1) i (2));

p) ako opasnu materiju predaje na prijevoz u željezničkom prometu suprotno odredbama člana 75. stav (1) ovog zakona;

r) ako od momenta prijema do momenta isporuke ne osigura čuvanje opasne materije koju prevozi (član 76. stav (1));

s) ako opasnu materiju prevozi teretnim brodovima suprotno odredbama člana 78. ovog zakona;

t) ako opasnu materiju prevozi zrakoplovom suprotno odredbama člana 82. ovog zakona;

u) ako opasnu materiju stavi u poštanski promet suprotno odredbama člana 83. ovog zakona;

v) ako ne dopusti izvršenje nadzora ili ne postupi po naloženim mjerama ovlaštenog lica iz člana 87. st.: (2), (3) i (4) ovog zakona;

z) ako ne organizira ili ne vrši kontrolu nad provedbom mjera i ispunjavanjem uvjeta za prijevoz opasnih materija i vršenje radnji u vezi s tim prijevozom (član 90.).

(2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 500,00 KM do 10.000,00 KM odgovorno lice u fizičkom licu.

Član 100.
(Novčana kazna i prekršaji za pravno ili fizičko lice)

(1) Novčanom kaznom od 3.000,00 do 20.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno ili fizičko lice koje je registrirano za obavljanje djelatnosti:

a) ako ne vrši prevoz opasnih materija klase 3, koji se odnose na naftu i naftne derivate na području Federacije do rafinerije i naftnih skladišta (terminala) željezničkim saobraćajem (član 5.);

b) ako naredi ili dozvoli da opasnom materijom rukuje lice koje nije punoljetno ili lice koje nije stručno osposobljeno za rukovanje tim materijama (član 18. stav (1));

c) ako prevozi opasnu materiju u ambalaži koja nije izrađena u skladu s odredbama člana 20. ovog zakona;

d) ako mjesto na kojem se utovara ili istovara opasna materija nije osigurano propisanim uređajima ili opremom ili ako na vidljivom mestu nije označeno odgovarajućom oznakom opasnosti (član 38. stav (2));

e) ako na mjestu na kome se utovara ili istovara opasna materija ne kontrolira ispravnost uređaja ili električnih instalacija, ne organizira fizičku zaštitu tih mjesta ili se ne brine o ispravnosti tehničke opreme i drugih sredstava za gašenje požara na tim mjestima i ne vodi predviđenu evidenciju (član 45.);

f) ako ne preda prijevozniku dokumente o prijevozu opasne materije u skladu s odredbama člana 48. ovog zakona;

g) ako u slučaju ispadanja ili prosipanja opasne materije ne postupi u skladu s odredbama člana 57. st. (1) i (2) ovog zakona;

h) ako se u motornom vozilu kojim se prevozi opasna materija nalaze lica koja ne spadaju u posadu propisanu u članu 72. ovog zakona;

i) ako opasnu materiju prevozi cestama koje nisu odobrene za prijevoz opasnih materija (član 74. stav (1));

j) ako brod natovaren opasnom materijom drži u zimovniku, a da nisu provedene propisane mjere sigurnosti za uskladištenje i čuvanje opasnih materija (član 79.).

(2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 500,00 KM do 10.000,00 KM i odgovorno lice u pravnom licu.

Član 101.
(Novčana kazna i prekršaj za pravno ili fizičko lice)

(1) Novčanom kaznom od 2.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno ili fizičko lice koje je registrirano za obavljanje djelatnosti:

a) ako ambalaža u kojoj se prevozi opasna materija nije označena oznakama opasnosti (član 27.);

b) ako sa praznim posudama ne postupa na način predviđen u članu 27., odnosno prijevoz prazne neočišćene ambalaže ne vrši na način predviđen u članu 28. ovog zakona;

c) ako prijevozno sredstvo kojim prevozi opasnu materiju ili prazne neočišćene posude u kojima su se nalazile opasne materije nema propisane oznake upozorenja ili druge podatke o opasnim materijama (član 34.);

d) ako opasne materije utovara ili istovara noću bez električnog osvjetljenja ili ako električni uređaji na mjestu utovara ili istovara nisu izrađeni tako da ne mogu izazvati požar ili eksploziju (član 42. stav (2));

e) ako prevozi opasne materije prijevoznim sredstvom koje nije opremljeno i obilježeno u skladu s odredbama ovog zakona (član 52.);

f) ako u slučaju nestanka opasne materije tokom prijevoza ne poduzme potrebne mjere u skladu s odredbama člana 56. ovog zakona;

g) ako se u vozilu kojim prevozi opasnu materiju, osim posade zateknu i druga lica (član 72.);

h) ako na vozilu kojim prevozi opasnu materiju ili na cisterni kojom prevozi opasnu materiju vrši popravke koje mogu usljed iskrenja ili udara izazvati požar ili eksploziju ili oštetiti ambalažu (član 73. stav (2));

i) ako rukuje željezničkim vozilima natovarenim opasnom materijom, a prethodno ne poduzme propisane mjere sigurnosti (član 76. stav (2));

j) ako u voz uvrsti željezničko vozilo natovareno opasnom materijom suprotno odredbama člana 77. ovog zakona.

(2) Za radnje iz stava (1) ovog člana kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 500,00 KM do 8.000,00 KM odgovorno lice u pravnom licu.

Član 102.

(Novčana kazna i prekršaji za učesnike prijevoza opasnih materija)

Novčanom kaznom od 500,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj učesnik prijevoza opasnih materija:

a) ako poslove savjetnika ne obavlja pravilno i zakonito i u skladu sa propisima i ugovorima iz člana 16. stav (1) ili odbije obavezu stručnog osposobljavanja i polaganja ispita (član 16. stav (2) i član 17. stav (1));

b) ako odbije pohađanje stručne obuke i polaganje ispita stručne obuke (član 18. stav (2));

c) ako opasnu materiju preda na prijevoz ili je prevozi vlastitim prijevoznim sredstvom a nije pripremio opasnu materiju u skladu s uvjetima za njen prijevoz (član 31.);

d) ako utovara ili istovara opasnu materiju na mjestima koja nisu posebno određena za tu namjenu (član 38. stav (1));

e) ako neovlašteno pristupi mjestu na kome se utovaraju ili istovaraju opasne materije (član 40.);

f) ako za vrijeme utovara ili istovara opasnih materija ne preduzima zaštitne mjere iz člana 47. ovog zakona;

g) ako ne obavijesti policiju na čijem su području škole ili predškolske ustanove u čijoj se blizini prevoze opasne materije ili ne koristi druge (alternativne) pravce za prijevoz opasnih materija koje utvrdi Komisija iz člana 91. ovog zakona (član 49.);

h) ako upravlja prijevoznim sredstvom kojim se prevozi opasna materija bez propisanih dokumenata (član 51.);

i) ako u slučaju nestanka opasne materije prilikom prijevoza ne poduzme mjere za pronalaženje i o njenom nestanku ne obavijesti najbližu policijsku upravu ili stanicu, (član 56.);

j) ako u slučaju ispadanja ili prosipanja opasne materije ne poduzme mjere da na vidljiv način označi takvo mjesto i spriječi pristup tom mjestu licima i životinjama (član 57. stav (2));

k) ako u prtljagu prenosi opasnu materiju ili je preda na prijevoz kao prtljag suprotno odredbama člana 58. stav (1) ovog zakona;

l) ako se prilikom prijevoza opasne materije u vozilu zatekne lice koje nije član posade (član 72.);

m) ako se u vozilu kojim prevozi opasnu materiju nalaze materije koje mogu izazvati požar (član 73.);

n) ako vozač motornog vozila tokom prijevoza opasnih materija u slučaju kvara vozila u toku prijevoza ne postupi u skladu s odredbama člana 74. st.: (1), (2) i (3) ovog zakona;

o) ako za vrijeme utovara ili istovara opasne materije sa broda ili tankera ili za vrijeme čišćenja i provjetravanja brodova, odnosno tankera obavlja radnju ili upotrebljava sredstvo koje može da izazove iskrenje, požar ili eksploziju (član 81.);

p) ako ne postupi po naloženim mjerama ovlaštenog lica iz člana 87. st. (3) i (4) ovog zakona.

XII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 103.

(Rokovi za donošenje podzakonskih propisa)

Podzakonski propisi iz čl.: 95., 96. i 97. ovog zakona donijet će se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 104.
(Rok za korištenje vozila koja ne ispunjavaju propisane uvjete)

(1) Vlasnici ili korisnici vozila kojima se do dana stupanja na snagu ovog zakona obavljao prijevoz opasnih materija, a koja u potpunosti ne zadovoljavaju uvjete utvrđene u odgovarajućim odredbama ugovora iz člana 6. stav (1) tačka a) ovog zakona, dužni su u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona osigurati za ta vozila sve propisane uvjete za unutrašnji prijevoz na području Federacije.

(2) Ukoliko se u roku iz stava (1) ovog člana za ta vozila ne osiguraju uvjeti propisani ovim zakonom, prestaje njihova upotreba za prijevoz opasnih materija.

Član 105.
(Primjena dosadašnjih podzakonskih propisa)

Do dana donošenja propisa iz čl. 95. do 97. ovog zakona primjenjivat će se podzakonski propisi koji su se primjenjivali do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 106.
(Prestanak primjene ranijeg zakona)

Danom početka primjene ovog zakona prestaju se primjenjivati Zakon o prijevozu opasnih materija („Službeni list SFRJ“, br. 2/90 i 45/90) i Zakon o prijevozu opasnih tvari („Narodne novine HRHB“, broj 2/95 od 28. 1. 1995. godine).

Član 107.
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“, a primjenjivat će se od 1. decembra 2016. godine, osim odredbe člana 5. koja će se početi primjenjivati u roku od 10 mjeseci od početka primjene ovog zakona.

OBRAZLOŽENJE

I – USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Za donošenje Zakona o prijevozu opasnih materija postoji ustavni osnov koji je sadržan u odredbi člana IV A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Prema toj odredbi Parlament Federacije je nadležan za donošenje zakona o vršenju dužnosti federalne vlasti. Prijevoz opasnih materija je u funkciji zaštite života i zdravlja ljudi kao i slobode kretanja prijevoza opasnih materija. To znači da je ovdje ispunjen uvjet iz Poglavlja II člana 2. (1) a), b) i h) Ustava Federacije BiH. Te odredbe obavezuju Federaciju da je dužna osigurati najviši nivo međunarodno priznatih prava i sloboda. Ovdje se radi o pravu na život, pravu na imovinu i pravu na slobodu kretanja, pa po tom osnovu Federacija ima pravo da ovu materiju regulira svojim zakonom i time stvori pravne pretpostavke da se može zaštititi život ljudi i imovina od ugrožavanja opasnim materijama i sloboda kretanja roba i usluga koje se odnose na opasne materije na području cijele Federacije BiH.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlozi za donošenje ovog zakona proizašli su iz potrebe da se oblast koja obuhvata prijevoz opasnih materija na jedinstven način uredi na teritoriji Federacije BiH.

Donošenje ovog zakona je obaveza proistekla iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropske unije i Bosne i Hercegovine, prema kojem je Bosna i Hercegovina dužna omogućiti slobodno kretanje putnika i roba na nediskriminirajućoj osnovi. S obzirom na to da ne postoji zakon o prijevozu opasnih materija na nivou BiH, a da je u Republici Srpskoj donesen Zakon o prevozu opasnih materija („Službeni glasnik RS“, broj 1/08 od 4. 1. 2008. godine), neophodno je donijeti Zakon o prijevozu opasnih materija koji bi regulirao prijevoz opasnih materija na teritoriji Federacije.

Prijevoz opasnih materija dio je cjelokupnog prijevoznog sistema Federacije, a posebnost prijevoza opasnih materija je u multidisciplinarnosti, zbog čega je u ovom području potrebno i pristupiti na taj način.

Reguliranje prijevoza opasnih materija tretiraju sljedeći međunarodni ugovori:

Evropski sporazum o međunarodnom cestovnom prijevozu opasnih tvari – ADR i aneks A i B, Ženeva, septembar 1957.;

Konvencija o međunarodnom željezničkom prijevozu – COTIF i prilog – Pravilnik o međunarodnom željezničkom prijevozu opasnih tvari – RID;

Evropski sporazum o međunarodnom prijevozu opasnih tvari unutarnjim plovnim putevima – ADN, maj 2000. godine, Ženeva;

Međunarodna konvencija za zaštitu života na moru – SOLAS, 1972.;

Međunarodni pomorski kodeks za opasne tvari – IMDG Code;

Međunarodni kodeks za sigurnosnu proceduru za prijevoz opasnih tvari u rasutom stanju – BC Code;

Međunarodni kodeks za gradnju i opremanje brodova za prijevoz ukapljenih gasova – IGC Code;

Međunarodni kodeks za gradnju i opremanje brodova za prijevoz opasnih hemikalija u rasutom stanju – IBC Code;

Kodeks za gradnju i opremanje brodova za prijevoz opasnih hemikalija u rasutom stanju – BCH Code;

Međunarodni kodeks za siguran prijevoz brodovima pakiranog osiromašenog nuklearnog goriva, plutonija i visokoradioaktivnih otpada – INF Code;

Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađenja koje uzrokuju brodovi, 1973., izmjena Protokolom iz 1973. (MARPOL 73C/78);

Aneks 18. Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu i Tehničke institucije Međunarodne agencije za civilno zrakoplovstvo za siguran transport opasnih tvari zrakom – ICAO;

Propisi svjetskog poštanskog saveza – UPU.

Važeći propisi koji reguliraju pitanje prijevoza opasnih materija na području Federacije nisu usklađivani s izmjenama i dopunama prethodno navedenih međunarodnih ugovora koji se dorađuju svake druge godine.

Prijevoz opasnih materija u organizacijskom i tehnološkom smislu čini stalnu opasnost za sve subjekte koji, bilo na neposredan ili posredan način, dolaze u dodir s opasnim materijama, zbog čega su u stalnoj opasnosti za svoje zdravlje, opasnosti od povređivanja te i za svoje živote. Također prostori koji se koriste za opasne materije, vozila, skladišta i dr. stalno su izloženi oneščišćenju, eksplozivnosti, zapaljivosti, trovanju, radijaciji, što zahtijeva da se utvrde i provode posebne mjere koje bi onemogućile ugrožavanje čovjekove sredine, kao i života i zdravlja ljudi.

Imajući u vidu posljedice koje mogu nastati u vezi s prijevozom opasnih materija, a što je regulirano međunarodnim propisima, potrebno je donijeti propis koji bi omogućio efikasnije i potpunije provođenje međunarodnih propisa koji reguliraju navedena pitanja, a čiji je potpisnik država Bosna i Hercegovina.

III – OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Koncepcijski i sadržajno, Zakon o prijevozu opasnih materija je sistematiziran u 12 poglavlja, koja čine tematski zaokružene cjeline unutar sadržinski jedinstvenog akta i to: I - Osnovne odredbe, II - Prava i dužnosti organa uprave Federacije i kantona, III - Savjetnik za sigurnost i lica koja vrše prijevoz ili rukovanje opasnim materijama, IV - Mjere sigurnosti koje se odnose na prijevoz svih vrsta opasnih materija, V - Posebne mjere sigurnosti za prijevoz određenih vrsta opasnih materija, VI - Posebne mjere sigurnosti za prijevoz opasnih materija u pojedinim granama prijevoza, VII - Upravni nadzor nad provođenjem Zakona, VIII - Komisija za nadzor nad prijevozom opasnih materija; IX - Evidencije; X - Podzakonski propisi; XI - Kaznene odredbe i XII - Prijelazne i završne odredbe.

I - Osnovne odredbe (čl. 1. do 8.) sadrže osnovne principe koji se odnose na prijevoz opasnih materija na teritoriji Federacije BiH, a to su: subjekti prijevoza i cilj Zakona, izuzeće od primjene ovog zakona, vrste opasnih materija koje su predmet ovog zakona, međunarodni ugovori koji se odnose na prijevoz opasnih materija, promjena propisa kod rješavanja po zahtjevu ili službenoj dužnosti u vezi sa prijevozom opasnih materija. Ovo poglavlje je u cijelosti usklađeno sa međunarodnim ugovorima iz člana 6. ovog zakona koji su ujedno obavezni propisi u toku prijevoza opasnih materija i koji su detaljno uredili

postupak prijevoza opasnih materija. Potpisnica međunarodnih ugovora iz člana 6. ovog zakona je Bosna i Hercegovina te su za Federaciju BiH obavezni dokumenti prilikom reguliranja oblasti prijevoza opasnih materija.

U ovom poglavlju definiran je prijedlog Komisije za sigurnost Predstavničkog doma Parlamenta FBiH koji se odnosio na prijevoz željeznicom nafte i naftnih derivata do rafinerije i naftnih skladišta (terminala), a od naftnih skladišta (terminala) do kranjeg kupca cestovnim saobraćajem. Ovaj prijedlog je usaglašen sa Javnim preduzećem Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine i Operatorom - Terminali Federacije BiH i utvrđen je rok u članu 107. ovoga zakona, prema kojem je utvrđeno da će se odredba člana 5. Zakona početi primjenjivati u roku od 10 mjeseci od početka primjene ovog zakona. Nije bilo primjedbi i sugestija u vezi sa članom 5. Zakona od drugih organa uprave i pravnih lica.

II - Prava i dužnosti organa uprave Federacije i kantona (čl. 9. do 14.)

U ovom poglavlju su utvrđene nadležnosti federalnih i kantonalnih organa uprave u vezi sa provođenjem ovog zakona. Nadležnosti za svakog od navedenih organa su određene u skladu sa djelokrugom tih organa utvrđen Zakonom o federalnim ministarstvima i drugim tijelima uprave. A poslovi u vezi s oblasti prijevoza opasnih materija iz nadležnosti Federacije i kantona razdvojeni su na principu praktičnih nadležnosti koje sada važe na terenu u vezi sa prijevozom opasnih materija, odnosno sve što su do sada obavljali federalni organi uprave, odnosno kantonalna ministarstva, to je samo potvrđeno ovim zakonom.

U odnosu na Nacrt zakona, u ovom poglavlju prihvaćena je primjedba i sugestija Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke i kantonalnih ministarstava da se poslovi u vezi sa stručnim obučavanjem za sticanje certifikata za vozača i ostala lica koja rukuju opasnim materijama organiziraju u okviru drugih organa uprava jer poslovi koji se odnose na stručnost i osposobljavanje prema Ustavu Federacije BiH nije u nadležnosti Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke.

III - Savjetnik za sigurnost i lica koja vrše prijevoz ili rukovanje opasnim materijama (čl. 15. do 19.)

U ovom poglavlju regulirana su pitanja koja se odnose na lica koja su najodgovornija za prijevoz opasnih materija i koja neposredno vrše prijevoz opasnih materija. To su savjetnik za sigurnost i vozači čije postojanje predviđaju ugovori iz člana 5. ovog zakona. U okviru ovog poglavlja prihvaćena je primjedba Federalnog ministarstva obrazovanja i nauke i kantonalnih ministarstava da program stručnog osposobljavanja savjetnika i imenovanje komisije vrši Federalni MUP.

IV - Mjere sigurnosti koje se odnose na prijevoz svih vrsta opasnih materija (čl. 19. do 59.)

U ovom poglavlju su uređena pitanja koja se odnose na ambalažu opasnih materija koja su regulirana u ovom zakonu kao posebna cjelina s obzirom na to da je ambalaža prvi uvjet koji mora da osigura opasnu materiju kako bi se ta materija mogla uputiti u daljnji postupak. Također, u ovom poglavlju utvrđene su dužnosti pravnih i fizičkih lica koja učestvuju u prijevozu opasnih materija, kao i utovar i istovar opasnih materija te sami

prijevoz opasne materije. I ovo poglavlje je zasnovano na normama iz ugovora iz člana 6. koje se odnose na navedena pitanja.

V - Posebne mjere sigurnosti za prijevoz određenih vrsta opasnih materija (čl. 60. do 69.)

U ovom poglavlju su uređena pitanja koja se odnose na primjenu posebnih mjera sigurnosti za pojedine vrste opasnih materija.

VI - Posebne mjere sigurnosti za prijevoz opasnih materija u pojedinim granama prijevoza (čl. 70. do 84.)

U ovom poglavlju detaljnije su uređena pitanja koja se odnose na posebne mjere sigurnosti kod prijevoza opasnih materija po pojedinim granama prijevoza.

VII - Upravni nadzor nad provođenjem Zakona (čl. 85. do 90.)

U ovom poglavlju regulirana su pitanja inspekcijskog nadzora u oblasti prijevoza opasnih materija.

VIII - Komisija za nadzor nad prijevozom opasnih materija (čl. 91. i 92.)

U ovom poglavlju je dat pravni osnov za formiranje komisije koja će pratiti nadzor prijevoza opasnih materija.

IX - Evidencije (čl. 93. i 94.)

U ovom poglavlju su određene evidencije i organi koji vode te evidencije predviđene ovim zakonom.

X - Podzakonski propisi (čl. 95. do 97.)

U ovom poglavlju su određeni organi koji su dužni da donesu podzakonske propise po ovom zakonu.

XI - Kaznene odredbe (čl. 98. do 102.)

U ovom poglavlju su određeni prekršaji za pravna i fizička lica koji se odnose na prijevoz opasnih materija kao i iznos novčanih kazni za pojedine vrste prekršaja.

XII - Prijelazne i završne odredbe (čl. 103. do 107.)

U ovom poglavlju su uređena pitanja koja se odnose na rokove za donošenje podzakonskih propisa, rok za korištenje vozila koja ne ispunjavaju propisane uvjete, primjena i prestanak dosadašnjih podzakonskih propisa i datum stupanja na snagu ovog zakona.

IV – USKLAĐENOST PROPISA S EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Prijevoz opasnih materija je u cijelosti reguliran međunarodnim dokumentima i to:

Evropski sporazum o međunarodnom cestovnom prijevozu opasnih tvari – ADR i aneksi A i B, Ženeva, septembar 1957.;

Konvencija o međunarodnom željezničkom prijevozu – COTIF i prilog – Pravilnik o međunarodnom željezničkom prijevozu opasnih tvari – RID;
Evropski sporazum o međunarodnom prijevozu opasnih tvari unutarnjim plovnim putevima – ADN, maj 2000. godine, Ženeva;
Međunarodna konvencija za zaštitu života na moru – SOLAS, 1972.;
Međunarodni pomorski kodeks za opasne tvari – IMDG Code;
Međunarodni kodeks za sigurnosnu proceduru za prijevoz opasnih tvari u rasutom stanju – BC Code;
Međunarodni kodeks za gradnju i opremanje brodova za prijevoz ukapljenih gasova – IGC Code;
Međunarodni kodeks za gradnju i opremanje brodova za prijevoz opasnih hemikalija u rasutom stanju – IBC Code;
Kodeks za gradnju i opremanje brodova za prijevoz opasnih hemikalija u rasutom stanju – BCH Code;
Međunarodni kodeks za siguran prijevoz brodovima pakiranog osiromašenog nuklearnog goriva, plutonija i visokoradioaktivnih otpada – INF Code;
Međunarodna konvencija o sprečavanju zagađenja koje uzrokuju brodovi, 1973., izmjena Protokolom iz 1973. (MARPOL 73C/78);
Aneks 18. Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu i Tehničke institucije Međunarodne agencije za civilno zrakoplovstvo za siguran transport opasnih tvari zrakom – ICAO;
Propisi svjetskog poštanskog saveza – UPU.
Navedene međunarodne dokumente većina evropskih zemalja je ratificirala i primjenjuje ih na svojoj teritoriji prilikom prijevoza opasnih materija.
Navedene međunarodne dokumente je ratificirala i Bosna i Hercegovina te je dužna da prijevoz opasnih materija na području Bosne i Hercegovine vrši prema tim ugovorima.
Ovdje je bitno naglasiti da se ADR ne odnosi samo na prijevoznike i vozila u užem smislu već, većim dijelom, propisuje obaveze za proizvođače opasnih materija, pošiljatelja, primatelja te druge učesnike koji su uključeni u prijevoz opasnih materija.
Također važan međunarodni dokument kada je u pitanju kopneni prijevoz opasnih materija je Direktiva 2008/68/EZ Evropskog pralamenta i Vijeća Evropske unije od 24. 7. 2008. godine. Predmetni zakon je u cijelosti usklađen sa navedenom direktivom.
Ovom direktivom stavljene su izvan snage direktive: 94/55/EZ, 96/49/EZ, 96/35/EZ i 2000/18/EZ te odluke 2005/263/EZ i 2005/180/EZ koje su se također odnosile na prijevoz opasnih materija.

V – PROVEDBENI MEHANIZMI I NAČIN OSIGURANJA POŠTIVANJA PROPISA

Provođenje Zakona osigurat će Federalno ministarstvo kroz poslove nadzora. Ti poslovi će se vršiti putem upravnog nadzora, koji se sastoji od davanja stručnih mišljenja, dostavljanja informacija i dr., rješavanja po žalbama na rješenja kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova i inspekcijским nadzorom koji će vršiti federalni inspektori.

Ovdje je bitno naglasiti značaj komisije koja će biti formirana po osnovu člana 91. ovog zakona, a koja će pratiti i koordinirati svim aktivnostima u vezi sa provođenjem Zakona.

VI – OPIS KONSULTACIJA VOĐENIH U PROCESU IZRADE PROPISA

Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova je u skladu sa zaključcima Doma naroda FBiH održalo javnu raspravu o Nacrtu zakona o prijevozu opasnih materija. Na javnoj raspravi je izneseno oko 50 primjedbi i sugestija od strane 70 učesnika te rasprave.

Na osnovu primjedbi i sugestija koje su iznesene na javnoj raspravi i u raspravama na sjednicama domova Parlamenta FBiH, Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova je sačinilo Nacrt zakona o prijevozu opasnih materija, koji je dostavljen na javne konsultacije, a koje su provedene u skladu sa Pravilima i postupcima za izradu zakona i drugih propisa Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 71/14).

Nacrt zakona je oglašen na web stranici Federalnog ministarstva unutrašnjih poslova, o čemu su pismeno obaviješteni nadležni organi i druga pravna lica da daju primjedbe, sugestije i prijedloge na Nacrt zakona.

Svoje primjedbe i sugestije su dostavili sljedeći organi i to:

- Federalno ministarstvo prometa i komunikacija - 10 primjedbi i sugestija;
- Bosansko-podrinjski kanton – jednu primjedbu;
- Zapadnohercegovački kanton – jednu primjedbu;
- Javno preduzeće Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine - 11 primjedbi i sugestija;
- Međunarodni aerodrom Sarajevo - 20 primjedbi i sugestija;
- Državna regulatorna agencija za radijacijsku i nuklearnu sigurnost nije imala primjedbi i sugestija;
- Operator - Terminali Federacije BiH – 10 primjedbi i sugestija;
- Federalno ministarstvo zdravstva – 13 primjedbi i sugestija;
- Federalna uprava civilne zaštite – šest primjedbi i sugestija;
- Federalno ministarstvo okoliša i turizma – jedna primjedba i sugestija;
- Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije – tri primjedbe i sugestije;
- Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke – jednu primjedbu i sugestiju;
- Federalna uprava policije nije imala primjedbi i sugestija;
- Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine – tri primjedbe i sugestije;

- Savez općina i gradova Federacije Bosne i Hercegovine – nije bilo primjedbi i sugestija;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo – nije bilo primjedbi i sugestija;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova USK – nije imalo primjedbi i sugestija;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova HNK – nije imalo primjedbi i sugestija;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova ZDK – osam primjedbi i sugestija;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova SBK – dvije primjedbe;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona – nije imalo primjedbi i sugestija;
- Ministarstvo unutrašnjih poslova ZHK – imalo jednu primjedbu i sugestiju;
- Općina Hadžići – dvije primjedbe i sugestije;
- Općina Zavidovići – nije imala primjedbi i sugestija;
- Ministarstvo sigurnosti nije se izjasnilo o Nacrtu zakona;
- Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa nije se izjasnilo o Nacrtu zakona;
- Ministarstvo prometa i komunikacija nije se izjasnilo o Nacrtu zakona;
- Automotive centar d.o.o Sarajevo – imalo je šest primjedbi i sugestija.

Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova je pažljivo proučilo sve primjedbe i sugestije iznesene od navedenih organa (ukupno 98) te je većinu tih sugestija prihvatilo. Pojedine primjedbe i sugestije su se odnosile na ista pitanja, odnosno na pojedine odredbe zakona.

Primjedbe i sugestije koje nisu prihvaćene su sljedeće:

- da se umjesto termina „savjetnik za sigurnost“ koristi termin „stručni savjetnik“, jer lice koje obavlja poslove savjetnika sigurnosti obavlja stručne poslove koji su našim pravnim sistemom definirani kao stručni savjetnik.

Ova primjedba nije prihvaćena, jer u Međunarodnog ugovoru o cestovnom saobraćaju (ADR) koristi se termin „savjetnik za sigurnost“ te kao takav je potrebno preuzeti u naš zakon.

- Da se u članu 67. Nacrta zakona odredi drugi organ umjesto Federalnog ministarstva zdravstva i kantonalnog ministarstva uprave nadležan za zdravstvo.

Ova primjedba nije prihvaćena jer poslove koji se odnose na otrovne materije su prema važećim zakonima u nadležnosti tih organa, tako da se ne može odrediti drugi organ koji bi izdavao odobrenja koja se odnose na prijevoz opasnih materija.

- Član 57. (stav (3) Zakona nije usklađen s odredbama čl. 26. i 28. Zakona o zaštiti i spašavanju, odnosno odredbama čl. 13. i 15. Zakona o zaštiti od

požara i vatrogastvu u kojima su utvrđene nadležnosti Federalne uprave civilne zaštite i kantonalnih uprava civilne zaštite, odnosno u navedenim odredbama nije utvrđena nadležnost Federalne uprave civilne zaštite za postupanje u vezi sa sanacijom terena kada je došlo do prosipanja opasne materije.

Navedeno pitanje nije ni moglo biti definirano u gore navedenim odredbama Zakona, jer poslovi koji se odnose na pitanja opasnih materija reguliraju se ovim zakonom.

- Da se član 86. stav (1) tač. a) i c) Nacrta zakona usaglasi s odredbom člana 151. stav (1) tačka 14) i člana 151. stav (2) tačka 12) Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu u kojima je propisano da Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova i kantonalno ministarstvo unutrašnjih poslova vrše inspekcijski nadzor nad provođenjem mjera zaštite od požara u pravnim licima i drugim institucijama u privatnom i državnom vlasništvu u saradnji u akcijama policije, vezanim za kontrolu prometa eksplozivnih materija i drugih opasnih materija.

Navedena primjedba nije prihvaćena jer u navedenom zakonu nije uređeno pitanje inspekcijskog nadzora u vezi s prijevozom opasnih materija, već inspekcijski nadzor provođenja mjera zaštite od požara kada je u pitanju promet eksplozivnih i drugih opasnih materija, a to se odnosi, prije svega, na tok proizvodnje eksplozivnih materija i drugih opasnih materija.

VII – FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona u budžetu Federacije Bosne i Hercegovine potrebno je osigurati novčana sredstva za plaće državnih službenika koji rade na rješavanju zahtjeva za izdavanje odobrenja za prijevoz opasnih materija i obavljanje poslova inspekcijskog nadzora (ukupno sedam izvršilaca) i ta sredstva su već utvrđena i planirana budžetom Federacije Bosne i Hercegovine.

Također, za državne službenike kantonalnog ministarstva unutrašnjih poslova koji obavljaju poslove u vezi s prijevozom opasnih materija koji su ovim zakonom stavljeni u nadležnost kantonalnog organa unutrašnjih poslova novčana sredstva su osigurana u okviru kantonalnih budžeta.

Druga novčana sredstva za provođenje Zakona o prijevozu opasnih materija nisu potrebna.

